
EKLER

KIBRIS İZLENİMLERİ...

“Bu topraklar için günü geldiğinde ölmesini bilenler bu ülkenin bugünü ve yarını için direnemezlerse kim direnecek?”

Kıbrıs Türk halkının bağımsızlık ve egemenlik kavgasında tuzu olmayanlar birtakım tabuların arkasına saklanıp Kıbrıs Türk'ünü göz göre göre tahrip ederlerken bu ülkenin öğretmeninin ve de güçlü örgütü KTÖS'ün suskun kalması mümkün müdür?”

Kimliği bu sözlerde yansıyan bir öğretmen sendikasının çağrılısıydık. Önceki Genel Başkanımız Sayın Ali Bozkurt'la birlikte.¹ Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası'ydı bu. 1968'de Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası olarak kurulmuş, daha sonra Kıbrıs Türk İlkokul Öğretmen-

¹ Arkadaşım Ali Bozkurt o tarihte Genel Başkan ya da Yönetim Kurulu üyesi değilken niçin ve nasıl katılmıştı KTÖS Genel Kurulu'na?

KTÖS Genel Kurulu'ndan yaklaşık üç ay önce yapılan EĞİT-DER 1. Olağan Genel Kurulu'nda yönetim değişikliği olmuş, bu durumu bilmeyen KTÖS Yönetimi, önceki Genel Başkanımız Ali Bozkurt'un şahsında EĞİT-DER'i KTÖS Genel Kurulu'na Çağırmişti. EĞİT-DER'e gönderilen bu çağrı üzerine Yönetim Kurulumuzun bilgisi ve eğilimi gereğince önce Ali Bozkurt'a durumu telefonla bildirdiğimde “acaba ben de gidebilir miyim?” demişti. Bunun üzerine, yönetim değişikliğini bildirmek üzere telefon ettiğimde KTÖS'e, “mümkünse önceki Genel Başkanımız Ali Bozkurt'la birlikte gelebilir miyim?” diye sormuştum. Onların dileğimi kabulünden sonra da Bozkurt'a yeniden telefon ederek bilgi verdiğimde uçak biletini kendisi karşılamak üzere eşinin

leri Sendikası adını almıştı. 29 Nisan 1989 günü Lefkoşa'da 21. Genel Kurulu yapılacaktı. EĞİT-DER adına çağırılıydık ama gideceğimiz güne değin izin başvurumuza İçişleri Bakanlığı'ndan yanıt gelmediğinden kişisel bir ziyaret için gitmiş oluyorduk. Onlar bizi; yine de EĞİT-DER'i, tüm Türkiye öğretmenlerini karşılar gibi sınırsız bir coşkuyla karşıladılar. Gidiş-dönüş biletlerimiz zaten daha önceden Ankara'ya gönderilmişti. İlk gece Lefkoşa'nın seçkin bir oteline (Saray Oteli), daha sonra da Girne'deki dünya çapında ünlü Dome Hotel'e yerleştirdiler. Dönünceye değin bizi Lefkoşa'dan akşamları bu otele, sabahları bu otelden Lefkoşa'ya taşıdılar. Bizim için hazırladıkları zengin bir gezi programı çerçevesinde demokratik kuruluşlara götürdüler, yönetici ve üyeleriyle söyleşi olanağı sağladılar. Program gereğince Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) ve Toplumcu Kurtuluş Partisi (TKP) genel merkezleri de ziyaret edildi. CTP Genel Sekreteri ve Milletvekili Sayın Naci Usar, Türkiye'ye geçtiğimiz Şubat ayındaki gelişinde EĞİT-DER'i de ziyaret etmişti, kendisiyle o günden bu yana zaten tanışıyoruz.

Birlikte yemek yediğimiz her iki partinin yöneticileri EĞİT-DER'i ilgi ve sempatiyle izliyorlar. Sendikaların, diğer demokratik kuruluşların, kendilerini ziyaret ettiğimiz yöneticileri de öyle.

de kabul edilip edilmeyeceğini öğrenmem ricasında bulunmuştu. Bunun için de telefon ettiğimde KTÖS bütün giderlerin karşılanacağı imasıyla Bozkurt'un eşinin yanı sıra benim de eşimle gelmemi istemişti ama ben, belki hiç de gerekmezken içime sindiremediğimden eşimi götürmemiştim.

Oysa Ali Bozkurt arkadaşım 2000 yılında EĞİTİM SEN yayınları arasında çıkan "12'den 12'ye" adındaki kitabında olayı şaşılacak bir biçimde çarpıtarak anlatıyordu. Ona göre KTÖS'ün yanı sıra İsveç Öğretmenler Sendikası'na da gönderdiğim yazıda yönetim değişikliği nedeniyle "Ali Bozkurt yerine ben geleceğim" demişim. Ama hem İsveç Öğretmenler Sendikası ve hem de KTÖS bana yanıtlarında Ali Bozkurt için karar aldıklarını ve "EĞİT-DER'i temsilen onun gönderilmesinin daha iyi olacağı"nı yazmışlar. Bu iki sendika Ali Bozkurt'a da telefon ederek EĞİT-DER'e verdikleri yanıtı açıklamışlar ve ülkelerine kendisinin gelmesini rica etmişler. O da "EĞİT-

Bu kuruluşlardan Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası (KTAMS), Belediye Emekçileri Sendikası, Devrimci İşçi Sendikası (DEV-İŞ), Kıbrıs Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği, Kıbrıslılar Dayanışma Derneği yöneticileri ve üyeleriyle yemekte ve yemek dışında geniş söyleşi olanağı bulduk. Lefkoşa'da Şehit Tuncer İlkokulu'nu ziyaret ettik ve bu okulun öğretmenleriyle tanıştık. Milli Eğitim Bakanı Sayın Salih Coşar'ı makamında ziyaret ettik. KTÖS'lü öğretmenlerin toplumsal sorunlara duyarlı olmalarını olağan karşıladığını söyleyen Bakan'ın KTÖS'ü bölmek üzere partisine kurdurulan Başöğretmenler Sendikası'na karşı çıktığını ve onun bu demokratik davranışının da etkisiyle bu sendikanın tutmadığını öğrendik.

Bir de Kıbrıs Türk Ortaöğretim Öğretmenleri Sendikası var. Bu sendikadan bir grup öğretmen de bizi KTÖS'de ziyarete geldiler.

KKTC Başsavcılık Dairesi'nin önünde ve iktidar partisi DBP'nin genel merkez binasının karşısındaki alanda işçi sendikaları ve demokratik kitle örgütlerinin rengârenk pankartları arasında, inançlı, bilinçli konuşmacıların gür sesleri yeri göğü inletirken görkemli bir kalabalıkla 1 Mayıs'ı kutladık. Sendika temsilcileri işçi sınıfının savaşız, sömürsüz

DER yöneticilerinin işine karışmam ve onlardan kendim için bir şey isteyemem” demiş. Bunun üzerine bu iki sendika EĞİT-DER'e yeniden telefon etmişler ama Genel Başkan olarak ben onlara “Ali Bozkurt bizi temsil edemez, derneği ancak ben temsil edebilirim” demişim. Benim bu yanıtım üzerine İsveç, “davetini geri çek(miş)”. KTÖS ise Bozkurt'a yeniden telefon ederek “ille de” geleceksin demiş, o da kabul etmiş. KTÖS sonra EĞİT-DER'e de telefon ederek Genel Kurul'a Genel Başkan olarak beni de çağırmış ve ben o Genel Kurul'a böylece katılmışım.

Bu durum sevgili arkadaşım Ali Bozkurt'u “fazlasıyla üz(müş)” ve üzüntüsünü kitabında şöyle dile getirmiş:

“... meslek hayatımın tümünü öğretmen örgütlenmesine adayan bana ellerimle kurduğum örgütü temsil edemeyeceğimi söylemeleri, hastalısız mantığın kabul edemeyeceği bir şeydi.

bir yaşam özlemini haykırdılar sere serpe. Oysa aynı gün başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin her yanında polisin copla, silahla tozu dumana kattığını neredeyse yeni bir kanlı 1 Mayıs daha yarattığını haber veriyordu radyo ve televizyon.

Çağrılısı bulunduğumuz KTÖS'ün 21. Genel Kurulu 29 Nisan 1989 günü bir sinema salonunda yapıldı. 800 dolayındaki KTÖS'lü öğretmenlerden bir Genel Kurul için gerekli çoğunluğu sağlayacak kadarı katılmıştı. Toplantıda Milli Eğitim Bakanı, CTP, TKP ve Demokratik Halk Partisi Genel Başkanı ve Genel Sekreter'i hazır bulundular ve birer konuşma yaptılar. Sayın Ali Bozkurt'la birlikte biz de birer konuşma yaptık. "Demokratik Öğretmen" isimli bir broşür dağıtıldı Genel Kurul'da. Muhalefet grubunun görüşlerini yansıtmıştı. Yapılan konuşmalarda belli bir düzeyin altına inilmedi. Yönetimce düzenlenen tek listeye gidildi seçimlere. Büyük bir olgunluk içinde yapıldı ve noktalandı KTÖS'ün Genel Kurulu.

KTÖS üye sayısı açısından küçücük ama toplumsal, ekonomik ve siyasal açıdan etkin bir sendika. "Kıbrıs Türkü'nün var olma kavgasında yüz yılı aşkın bir mücadelesi, alınteri, emeği ve kanı olan, bu uğurda sayısız şehitler veren" öğretmenler sendikası.

Aynı zamanda çok açık, sırttan bir kinin ifadesiydi. Bir vefasızlık örneğiydi. Aradan uzun zaman geçse bu tavır belki kabul edilebilirdi; ama örgütü bırakalı daha çok kısa zaman olmuştu.

Vefasızlık örnekleri çok görmüş biriyim; ama böylesi hiç değilse örgütsel geleneğimizde, pek rastlanılmayan türdendi." (s. 273-275)

Ali Bozkurt'un bu açıklamasında hayal edilen kişi olup olamayacağını beni tanıyan herkesin takdirine bırakıyorum. Ama örgütsel yaşamda yönetim deneyimi olmayanlar bile bilirler ki ne İsvaç Sendikası ve ne de KTÖS ya da herhangi bir örgüt "örgütünüzü temsilen şimdiki değil, önceki Genel Başkanımızı ya da onu değil de şunu istiyoruz" demiş olamazlar. Örgütçülük ve örgütlülük ahlakında böyle bir şey olamaz da ondan.

Ali Bozkurt'un yer bana göndermelerde bulunduğu bu kitabında benim için söyledik-

Belki daha da önemlisi, Kuzey Kıbrıs halkının çıkarlarıyla çelişen resmi eğitim politikasına, dolayısıyla genel politikasına oldum olası karşı çıkabilen, güneydeki şovenizme olduğu kadar, kuzeydeki şovenizme de “hayır” diyebilen bir sendika. Aşağıdaki alıntılar sanırım onun bu niteliğini sergilemeye yeter (KTÖS XX., XXI. Dönem Çalışma Raporları).

“KTÖS, ENOSİS'e de, Kuzey Kıbrıs'ın 68. vilayet yapılmak istenmesine de karşı çıkmayı bir görev saymaktadır.

“Öğretmen cephede şehit verirken söyler misiniz korumaya çalıştığınız hakıyıcılar neredeydi?”

“Bu hakıyıcılar 'Ordu' gibi 'Anavatan' gibi tabu sayılan kavramların arkasına sakanıp, Kıbrıs Türkü'nü yıllardan beri tahrip etmeye çalışanlardır.”

KTÖS'ün XXI. Dönem Çalışma Raporu'nda Kuzey Kıbrıs ekonomisi ile Güney Kıbrıs ekonomisinin karşılaştırılmasına da yer verilmiş. Buna göre kişi başına düşen milli gelir Güney Kıbrıs'ta yedi bin beş yüz dolar, Kuzey Kıbrıs'ta ise bin yedi yüz yirmi dolar. Enflasyon Güney Kıbrıs'ta %3.4, Kuzey Kıbrıs'ta %63. Maaş ve ücretler her yıl reel olarak Güney Kıbrıs'ta %4 artarken Kuzey Kıbrıs'ta %22 geriliyormuş. Örneğin

lerinden birine daha değinmeliyim:

Genel Başkanlık Konusunda: EĞİT-DER'in 1. Olağan Genel Kurulu'na gidilirken Ali Bozkurt “hiçbir grubun getireceği koalisyon önerisini kabul etme(yeceğini)” duyurmuş. Bunun üzerine gruplar “birkaç eski yöneticiye Genel Başkanlık önermişler. Onlar da Ali Bozkurt varken olamayız” demişler. Ama “bu işi götürecek kapasitede olmayan birkaç ihtiyar fırsatçı” olduğu halde onlara değil Mustafa Gazalacı'ya gitmişler ve demişler ki “Ali Bozkurt kabul etmediği için sana geldik.” Gazalacı öneriyi kabul etmiş ama yine de bu konuda kendisi ile “görüşmeyi görev bildiğinden” Ali Bozkurt'a gitmiş “abi” demiş ona, “sen seçimlere katılmayı kabul etmediğinden, Genel Başkanlık adaylığı önerisi için bana gelen arkadaşlara 'peki' dedim. Ancak iki ihtilalden sonra öğretmen örgütlenmesine çok emek verdin. Bu iş senin hakkın.”

1988'de mesleğe yeni başlayan bir öğretmen brüt 322.028 TL. alırken Mart 1989'da 452.507 TL. maaş alıyormuş. Ama rakamsal olarak artıyor görünen maaşlar satın alma gücü yönünden azalıyor. Maaş ve ücretler Güney'de Kuzey'dekinden dört kat fazla. Üstelik Güney'deki fiyatlar daha düşükmüş.

KTÖS'ün XXI. Dönem Çalışma Raporu'nda daha sonra şöyle deniliyor.

"Açıkça görülmektedir ki, 1974'ten sonra Kuzey Kıbrıs ekonomisinin geçirdiği yapısal değişiklik, Türkiye ile her alanda bütünleşme politikası çerçevesinde bizleri Güney Kıbrıs'la yapmak zorunda olduğumuz ekonomik yarıştan koparmış ve Türkiye ekonomisinin yörüngesine sokmuştur.

1974'ten beri Kuzey Kıbrıs'ta uygulanan ekonomik politikalar Kuzey Kıbrıs'ı Federal bir Cumhuriyet'in yalnız siyasal bakımdan değil, ekonomik bakımdan da eşit, onurlu bir üyesi yapmak yerine, Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi geri kalmış bir vilayeti yapmak noktasına getirmiştir.

Para biriminden enflasyona, işsizlikten maaşlara, ekonomik büyüme hızından dış ödemeler açığına kadar tüm ekonomik göstergeler, Güney Kıbrıs'la değil Türkiye ile paralellik arzemiştir."

O da demiş ki "ben öğretmenlerin sırtından siyaset yapamam. Bizi kendi halimize bırakmıyorlar ki... Bana diyorlar ki 'fraksiyonlar olarak yönetim kurulu listesini sana verelim, sen onların başına geç, bu iş olsun bitsin' Genel Sekreter'i, Genel Sayman'ı da onlar atayacak ben de piyon olacağım. Böyle onursuz bir şeyi ben kabul edemem." Gazalacı'ya "bir liste yazdırmış" ve demiş ki Bozkurt, "işte sen bunların başına geçerek EĞİT-DER'i yöneteceksin. Bunları kabul etmezsen seni Genel Başkan yapmazlar."

Nitekim Gazalacı "fraksiyonlar"ın önde gelenlerini topladığında tartışmalardan sonra Bozkurt'un kendisine yazdığı liste ortaya çıkmış. Gazalacı da cebindeki listeyi çıkararak demiş ki onlara: "Ali Abi söylemişti de ben inanamamıştım. Ben sizin dediğiniz Genel Başkan olamam, kendinize yeni bir aday bulun."

28 Aralık 1987-18 Nisan 1988 tarihleri arasında yaklaşık dört ay süren ve grev biçiminde gerçekleşen bir direnişe gitmiş KTÖS. Öğretmenlerin maaşlarının ve emekli ikramiyelerinin reel olarak hızla düşmesine ve "Hükümet'in görüşme masasından kaçmasına" tepki olarak yapılmış bu direniş. Sendika'nın direniş kararında şöyle denilmiştir:

"Bu direniş, sadece öğretmenlerimizin değil, hayat pahalılığında bunalan tüm dar gelirlilerin, asgari ücrete mahkûm edilen işçilerimizin, aldığı emeklilik ikramiyesiyle kızının çeyizini bile yapamayan emeklilerin direnişi olacaktır."

Grevin Aralık 1987'deki ilk aşaması Lefkoşa'da her gün dört okulda yapılan ve üst üste üç gün süren grevlerden oluşmuş. Bu grevlere sendika üyelerinden ancak dört kişi katılmamış. Grevde ısrarları üzerine, Hükümet adına, Eğitim, Maliye ve Çalışma Bakanları sendika yetkilileriyle görüşmeyi kabullenmek zorunda kalmışlar. Ne var ki sendikanın önerileri Bakanlar Kurulu'nca reddedilmiş. Bunun üzerine 1988 Ocak ayı içinde Lefkoşa'daki üç ilkokulda üç gün süren greve gidilmiş ve bu grevi desteklemek üzere grevin üçüncü gününde Lefkoşa, Güzelyurt, Girne ve Magosa'daki tüm merkez okulları iki saatlik destek grevine gitmişler. Ayrıca Lefkoşa'da bir destek yürüyüşü

Bunun üzerine "Bozkurt'tan başka bir adayda anlaşamadıklarından gruplardan bazıları çekilmiş." Çekilenler ötekilere Ali Bozkurt'la tekrar görüşüp onu razı etmeye çalışın. Olmazsa "sizin önereceğiniz yönetime biz de olur vereceğiz" demişler.

Çekilenler Genel Kurul'a iki gün kala Ali Bozkurt'a giderek yeniden aday olmasını istemişler ve "listeyi birlikte hazırlayalım" demişler. Bozkurt ise "siz benim eski arkadaşlarımdansınız. Pazarlık yapmayacağımı bilmeniz gerekirdi. İlle de pazarlık yapmak istiyorsanız ... adli kişilere gidin, onlar ne dersenez aynen kabul ederler; yeter ki Genel Başkan olsunlar" demiş. Gruplar bunun üzerine yeniden bir araya gelerek Bozkurt'un adlarını verdiklerinden "birini çağırarak ona Genel Başkanlık vermişler. O da onların listesini aynen kabul" etmiş.

Arkadaşım Ali Bozkurt konuyla ilgili sözlerini şöyle söylüyor:

yapılmış ve bir de Başbakanlık'a sendikanın istemlerini içeren bir muhtıra sunulmuş.

Hükümet'in uzlaşmaz tutumunu sürdürmesi üzerine Şubat ayının 22, 23 ve 24'ünde Girne, Güzelyurt ve Magosa merkez okullarında üç gün süreli iki saatlik uyarı grevine gidilmiş. Bu da sonuç vermeyince 7 Mart 1988'de ülke çapında sekiz yüz kırk üç öğretmenin katılımıyla tam günlük genel grev yapılmış. Genel greve sadece bir başöğretmen yedi öğretmen katılmamış. Hükümet'in "tehditkâr ve uzlaşmaz tutumu" üzerine merkez okullarında altı gün süreyle yeni bir grev eylemi yapılmış ve 17 Mart günü de KTÖS'ün çağrısı üzerine diğer bütün sendikalarla birlikte "iki saatlik genel grev" ve "pahalılığı protesto şölenu" yapılmış. Bu şölenle halka eski fiyatlarla ekmek, süt, şeker ve piriç satılmış (halkın enflasyonu somut olarak görebilmesi için). KTÖS'lü öğretmenler, güftesi ve bestesi kendilerinin olan şarkılar söylemişler şölenle. Bunu grevler boyunca daha da zenginleştirmişler, Türkiye'de yayın hakkını EĞİT-DER'e bırakarak bir örneğini bize verdikleri Direniş Türküleri isimli bir teyp bandı doldurmuşlar. Mitinge dönüşen şölen günü Millet Meclisi'ne yürümüşler. İçeri alınmamışlar. Ama öğretmen Milletvekili Kenan Emirzade bir grevci öğretmenin sırtından aldığı grev gömleğini

"Genel Başkan olmak için grupların her dediğini kabul eden arkadaş, belli bir süre sonra gene o gruplar tarafından Genel Başkanlık'tan düşürüldü. Yanlışın cezasını çekmişlerdi; ama olan öğretmenlerin örgütüne olmuştu."

Görüldüğü gibi Bozkurt arkadaşım Genel Kurul öncesi yaşanan serüvenin öyküsünü anlatırken adını vermediği halde kimi hedeflediğini en sonunda bu sözleriyle herkesin kestirebileceği biçimde açığa vurmuş oluyordu. Çünkü Genel Başkanlık'tan düşürülen benden başkası değildi. Öyleyse bu öyküde o "iş götürecek kapasitede olmadığından" kendisine Genel Başkanlık önerisi götürülmediğini söylediği ama ileride gerektiğinde 'ben onu demek isteme-dim' diyebilmek için çoğullayarak "onlar" ve "birkaç ihtiyar fırsatçı" dediği kişi aslında ben olmalıydım.

Öncelikle belirtmeliyim ki adaylık konusunda salt Mustafa Gazafcı üzerinde durulduğunu

giyerek Meclis toplantısına katılmış. İktidar partisine mensup milletvekillerince protesto edilmiş.

Greve on beş gün ara verdikleri duyurusuyla Hükümet'i yeniden masaya davet etmişler. Hükümet temsilcileri olarak Eğitim, Maliye ve Çalışma Bakanları görüşmeye gelmişler ama bu görüşmelerden de bir sonuç alınamamış. Sendika bunun üzerine grevlerin kademeli olarak yeniden başlatılacağını Cumhurbaşkanı'na ve Başbakan'a duyurmuş, bu başvuruda “tüm sorumluluğun hiçbir şekilde uzlaşmaya yanaşmayan hükümetin omuzlarında” olduğunu vurgulamış.

Lefkoşa, Girne, Güzelyurt merkez okullarında sırasıyla 6, 7 ve 8 Nisan günlerinden itibaren haftada beş gün, günde iki saat elli dakika süreyle grev uygulamasına gidilerek eylem programının üçüncü aşamasına geçilmiş.

Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın grevler yüzünden eğitimin aksatıldığı yönündeki suçlamalarının da etkisiyle okul-aile birlikleri yeniden sendikaya karşı tahrik edilmiş ve veli-öğretmen çatışması yaratılmak istenmiş ama KTÖS'lü öğretmenler velilerin, okul-aile birliklerinin desteğini kazanmayı başarmışlar.

anımıyorum. Ancak kendisine adaylık öneren gruplara Gazalci “listenin oluşturulmasına karşılığında kesinlikle razı olamam” dediğinden bir tıkanma yaşandığını biliyorum. Tıkanmanın aşılabilmesi için Gazalci'ya iki ya da belki üç kez ricaya gittiğimi anımıyorum. Her gidişimde Gazalci'ya liste konusunda grupların herhangi bir öneride bulunmasına karşı çıkmanın olduğu gibi kendisine önceden düzenlenmiş bir liste dayatılmasının da doğru olmayacağını söylemiş ama onu ikna edememişimdir.

Ali Bozkurt'un kendisiyle ilgili olarak kitabında bu konuda söyledikleri üzerine bunun ötesinde bir bildiğim yoktur.

Benim adaylığım gelince: Genel Kurul'dan önceki günün aşağı yukarı gece yarısına değin hiçbir biçimde adaylığım söz konusu değildi. Ancak gece yarısına doğru tıkanmanın gidilemediği

Grevler devam ederken Başbakan iki saat elli dakikalık grevler için tam gün maaş kesintisi direktifi vermiş, KTÖS ise buna karşılık grevleri tam güne çıkarmış. Hükümet Cumartesi, Pazar günlerini de maaş kesintisi kapsamına almış. Örneğin Gelibolu İlkokulu'nda öğretmen maaşlarından bir defada 300.000 TL. grev kesintisi yapılmış.

Grevler sürerken 23 Nisan yaklaştığında Hükümet çevreleri KTÖS'ü "Milli Bayram" gününde bile grevleri sürdürmekle suçlamaya başlamışlar. Oysa KTÖS 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın en iyi bir biçimde kutlanabilmesi için grevlere 25 Nisan'a değin ara vermiş. Ama bu arada MBB-YDP Koalisyon Hükümet'i düşmüş ve ortada muhatap kalmamış. KTÖS yöneticileri "grev dışı eylem türleri önerisi"nin içeriğini öğrenmek üzere Cumhurbaşkanı'ndan randevu istemişler. Ama bu istekleri reddedilmiş.

Direnışten sonra KTÖS'ün 3 Mayıs 1988'de yayımladığı bildiri şöyle:

"Aylarca süren direnişimizin, maaş ve emeklilik olarak özetlediğimiz taleplerimizin, insanlık onuruyla sesimizi yükseltmemizin, baskılar, tehditler karşısında yiğitçe karşı koyuşumuzun tek bir nedeni vardı:

haberi telefonla bana iletildi ve bütün grupların benimle görüşmek için bekledikleri söylendi. Onların buldukları yere vardığımızda gerçekten bütün grup temsilcilerini karşımda buldum.

Gazala'yı ikna edemedikleri için adaylık dileğini kabul etmem ricasında bulundular ve bu saatten sonra bu ricaya "hayır" deme şansının hiç olmadığını söylediler. Gerçekten bence de öyledi ve ben, sabahki Genel Kurul'da dağıtılacak listede yer alacak kişilerin belirlenmesinde de bu saatten sonra hiçbir şans bulunmayan bir aday olarak yalnız Binali Seferoğlu'nun listeye alınması koşuluyla ama asıl, sabahki Genel Kurul'da EĞİT-DER'in dosta düşmana karşı sıkıntıya düşmesine neden olanlardan biri olmamak için öneriyi kabul ettim.

Benim Genel Başkanlık'tan düşürülüşüm örgütsel ahlak bakımından elbette ki hoş bir şey olmamıştır. Çünkü her şeyden önce bu yüzden EĞİT-DER'in bağrından tek bir sendika yerine

-Vatan yaptığımız bu topraklarda, bundan böyle biz de insanca yaşamak istiyorduk.

Karşı tarafın, 'bütçemizde para yok' yollu savunmalarına da cevabımız hazır:

-Eğer bütçede gerçekten para yoksa, o zaman geliniz başta siyasiler olmak üzere fedakârlığı hep beraber yapalım.

Ne kadar acıdır ki, ne insanca yaşama talebimize, ne de fedakârlığı hep beraber omuzlamamız önerisine şu ana kadar olumlu bir yanıt vermediler.

Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir iktidar, hiçbir üst düzey yetkilisi öğretmenine, çalışan insanına bu kadar düşman olamaz.

Kendileri, yedi sülalelerinin geleceğini güvence altına alacak serveti, bir halkı tahrip etmek pahasına gasp ederken, binlerce çalışanı açlığa mahkûm edemezler.

Bu nedenle, öfkemizin projelerini HAKYİYİCİLERİN üzerine çevirirken, hakyiyicileri ve onların bugünkü acımasız DÜZENİNİ boy hedefi yapmak zorunluluğundayız.

iki sendika doğmuştur ve bir de bu düşürüş örgütlü eğitim emekçilerinin özgürlükçü savaşım geleneğinde benzeri bulunmayan bir biçimde kotarılmıştır.

Yukarıdaki alıntıda görüldüğü gibi Bozkurt arkadaşşıma göre ben yönetim süresince "grupların her dediğini" kabul etmişim, "belli bir süre sonra (da) gene o gruplar tarafından Genel Başkanlık'tan düşürüle(rek) ceza(mı)" çekmişim.

Oysa Bozkurt'un "belli bir süre sonra" dediği tarih 24 Mayıs 1990'dır ve bu tarihten dört gün sonra EĞİTİM-İŞ'in, ardından EĞİT-SEN'in kuruluşuyla sendikal yaşam başlamıştır. Başka bir deyişle Genel Başkanlık'tan düşürülüşümden dört gün sonra, EĞİT-DER'in sendikaya geçiş işleviyle yürütülen ve bu kitapta anlatılan savaşımın amacına ulaşmıştır.

Yadsınamaz bir gerçektir ki benim söz konusu düşürülüşüm bu başanın yanında devede

Bize, kanımızı akıttığımız, canımızı verdiğimiz bu topraklarda, hayat hakkı tanımak istemeyenlere karşı kimden ve nereden güç alırlarsa alsınlar, mücadele etmek ve mutlaka kazanmak durumundayız.

Hakıyicilerin paniği işte bu noktada başlamaktadır. Gasp ettiklerini koruyamayacaklarını, mutlaka geri vermek zorunda kalacaklarını bildikleri için panik içindedirler. KTÖS'e şuursuzca, ama tüm güçleriyle saldırmaları da bundandır.”

KTÖS'le yasal bir bağlantısı olmamakla birlikte ortaklarının büyük çoğunluğu KTÖS'lü öğretmenlerden oluştuğu için adeta KTÖS'ün yan kuruluşları gibi işleyen ekonomik kuruluşları var Kuzey Kıbrıs'lı öğretmenlerin. Bunlar Kıbrıs Türk Öğretmenleri Kooperatif Bankası, Kitap Kırtasiye Satış Kooperatifi, Konut Kooperatifi, Belediye Çalışanları ile ortaklaşa oluşturulan Tüketim Kooperatifi, Matbaa İşletmesi. Tüketim Kooperatifi, Matbaa ve Banka, KTÖS'ün kendi malı ve yönetim merkezi olan görkemli binasında.

Sendika bu ekonomik kuruluşları kendi bünyesinde toplamak üzere bir proje hazırlığında. KTÖS yöneticileri sendika dönemine hazırlık olmak üzere EĞİT-Der için de böyle bir proje hazırlamayı kabullendiler.

kulak değerinde bir olaydır. Ama EĞİT-DER anlatılırken bu başarının atlanması, bir nesnel gerçekliğin bilerek bilmeyerek atlanmasından öte bir şey değildir.

Unutulmasın ki sendikaya geçiş işleviyle EĞİT-DER'in yarattığı bu güzellik, bu başarı, sendikal haklar için canını dişine takarcasına savaşım veren ve sayısı 25-30 bini bulan EĞİT-DER kitlesinin desteğindeki gruplar mozaiğinin eseridir.

Bozkurt arkadaşım kitabında diyor ki; “seçime katılsam kesinlikle seçimi kazanırdım” ama “TÖB-DER döneminde olduğu gibi gruplar bana huzurlu çalışma olanağı vermezlerdi(...) Onun için(...) seçime katılmadım.”

Acaba öyle midir?..

Şu bir gerçektir ki hele siyasetle da az ya da çok ilgilyseler sivil toplum örgütlerinde, özellikle

KTÖS, FİSE üyesi. Mayıs 1989'da FİSE Sekreteri Mikhail Kolesnikov KTÖS'ü ziyaret edecek ve yeni yönetimle bir dizi toplantı yapacaktı.

Bu akşam KTÖS'ün oturma salonunda öğretmenlerle içten bir söyleşide bulduk. Gerek bu söyleşide ve gerekse Kuzey Kıbrıs'ta kaldığımız sürece yaptığımız diğer söyleşi, ziyaret ve gözlemler sonucunda edindiğimiz bilgilerden geriye kalanı şunlar:

* Kuzey Kıbrıs'ın nüfusu yüz elli - yüz altmış bin tahmin ediliyor. %20 genç nüfus çoğunlukla İngiltere'ye göç etmiş. Göç devam ediyormuş ve gidenler askere alınma korkusuyla bir daha dönemiyorlarmış. Askerlik iki yılmiş. Türkiye'den kaçak işçi akını varmış. İlk parti 1974 yılında gelmiş ve bunlar Kuzey Kıbrıs halkıyla kaynaşmışlar. Ama bunu izleyen yıllarda ve şimdi gelenler uyum sağlayamıyorlarmış. Türkiye'den getirilen kaçak işçilerin sayısı en az elli atmış bin, gidip de dönmeyenler de yirmi beş bin. Kaçak işçiler sigortasız, barınsız ve çok düşük ücretle çalıştırıyorlar ve bu nedenle ülkeyi sermayedarlar için tam anlamıyla ucuz emek cenneti haline getiriyorlarmış. KTÖS'ün izlediğimiz Genel Kurulu'na sunulan Çalışma Raporu'nda bu konuya da değinilmekte ve "En büyük sorunumuz demografik yapımızın sosyal ve ekonomik yapımıza

de bunların demokratik ve ilerici olanlarında örgüt içi gruplar her zaman olmuştur, olacaktır ve olmalıdır da. Yeter ki bu gruplar örgütün amaçları doğrultusunda ilerlemesinin dinamikleri labilsinler.

Sevgili arkadaşım Ali Bozkurt, "1. Olağan Genel Kurul'u izleyen dönemin gruplar mozaiği olan yönetimi EĞİT-DER'i sendikaya geçiş işlevi doğrultusunda amacına ulaştıramamıştır" diyebilir mi?..

Öyleyse o dönemde EĞİT-DER'in kimliğini asıl belirleyen savaşım ve bu savaşımın meyvesi atılarak Genel Başkanlık döngüsüne kilitlenmek güneşi balıkla sıvamaya çalışmanın hazin bir örneği değil midir?..

Bozkurt arkadaşımın, kitabında üstü kapalı bir biçimde ve sanki kurnazcasına "ihtiyar fırsatçı" ve "piyon" diyebildiği kişiye yönelik baştan sona yakıştırmalardan oluşan sözlerine karşılık

paralel olarak çok hızlı bir bozulma sürecine girmesidir. Bu hız aynen korunursa korkarız ki çok yakın bir gelecekte Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs'taki Türklerin içinde azınlık durumuna düşmekten kurtulamayacaklardır.”

Yine KTÖS'ün XXI. Dönem Çalışma Raporu'nda, işin Kıbrıs'ta Türkiyeliler partisi kurdurma noktasına değin ileri götürülmesinden yakınılmakta, “Türkiye'den taşınan oylarla Kıbrıs Türkü'nün egemenlik hakkına saldırıldığı” belirtilmektedir. Oyların bu yoldan “ipotek altına alınmış olduğu”, o nedenle iktidarı değiştirmenin alabildiğine güçleşmekte olduğu savlanmaktadır.

* Kuzey Kıbrıs'ın Türkiye'ye oranla görece demokratik olmasının nedeni Türkiye'nin uluslararası platformlarda zor durumda kalmaması amacına bağlanıyor genellikle.

* KTÖS'ün ve hatta bütün işçi sendikalarının bir durgunluk, edilgenlik döneminde oldukları savlanıyor. Bunun nedeni eşel-mobil sisteminin uygulanmasına bağlanıyor. Hükümet bu sisteme göre üç ayda bir maaş ve ücretlere zam yapıyormuş. Ne ki zamlara esas olan enflasyon oranları daima gerçeğin çok altında tutuluyormuş. Ücret bu nedenle fiyat artışlarına oranla devede kulak kalıyormuş her zaman. Eşel-mobil sis-

gerçeğin içinden yükselen bir sesle ve şimdilik bu kadarla yetinilmesi sanırım yeterlidir.

Arkadaşım Ali Bozkurt kitabında bir de TÖS dönemine uzanarak 12 Mart'la birlikte TÖS'ün kapatılması üzerine TÖB-DER'e geçilirken grubumla birlikte benim “yangından mal kaçır(ırcasına)” ve de “daha solcu” olduğumuzu kanıtlamak üzere Devrimci Öğretmenler Birliği'ni kurduğumuzu söylüyor. Yanı sıra o günlerde “TÖS Genel Merkezi yöneticilerinin harıl harıl örgüt kurmaya” çalıştıklarını belirterek “bildiğim kadıyla on bir kez tüzük değiştirdiler” diyor ve Fakir Baykurt'un “duruma cezaevinden müdahale ederek Genel Merkezdekilere bizim grubun örgüt kurmaya çağırılmasını” istedi açıklamasını yapıyor.

Sevgili arkadaşım Ali Bozkurt'un kitabında, TÖS'deki muhalefet grubuna değinilen ve yine bana gönderme yapılan bir paragraf da var.

temi yüzünden sendikalar toplu sözleşme yapamıyorlarmış. Yalnız grev yapabiliyorlarmış. KTÖS'ün ve diğer bütün sendikaların dinamizmden yoksun bulunmaları, durgunluk dönemi yaşamaları işte buna, onların toplu sözleşme hakkı kullanımından yoksun olmalarına bağlıyor genellikle. Bir de 80 öncesinde Türkiye'de yaşanan "anarşi" ortamı burada da uç verebilir korkusuyla sendikalarda teorik eğitim yapılmasına. Sermayenin bütünleşmesine karşılık sendikaların parça bölük olması da çoğunca bu nedenlere bağlıyor. Ve Hükümet'in her sendikanın karşısına o iş kolunda bir sarı sendika çıkardığı söyleniyor.

* Kuzey Kıbrıs'ın %97'si askeri bölge deniyor.

* Yatırım ve üretim yapılmıyormuş. "Türk'ten Türk'e ekonomisin"den "bavul turizmi ekonomisi"ne gelinmiş. Şimdi egemen ekonomi buymuş. Bir de hizmet sektörüne yükleniliyormuş. Okullar memur üretim kurumları durumuna dönüştürülmüş. Yüz elli bin nüfusa karşılık yirmi sekiz-otuz bin devlet memuru varmış. İktidarın bu kapıyı kendi yandaşları için sürekli açık tutmasından yakınıyor.

* "Pis sularımız bile kanalizasyonda iç içe geçerken, biz Kuzey ve Güney Kıbrıslılar birbirimize karşı bir yasak duvarının gerisindeyiz" deniliyor. "Nasil

Şöyle demiş Bozkurt burada: "Grubumuzun önderi durumunda olan Feyzullah ağabeyimizin iflah olmaz Fakir Baykurt fobisi ve o yüzden yaptığı hatalar, gruptaki arkadaşları gün geçtikçe ondan uzaklaştırıyordu. Arkadaşların benim çevremde ve çabucak toplanmasında Feyzullah Ertuğrul'un bu tavrının payı azımsanamaz. Ankara Şubesi Başkanlığı'na aday olma nedenlerimden birisi de bu durumdur."

Ali Bozkurt'un nasıl ki EĞİT-DER dönemi ile ilgili yakıştırmalarından belki bir kısmını kitabının yayımından altı yıl sonra ancak şimdi yanıtlıyorsam TÖS dönemi ile ilgili olanları da yine acele etmeksizin kim bilir belki de TÖS dönemine ilişkin bir kitabımda yanıtlarım. Tabii ömrüm yeterse...

Bütirirken arkadaşım Ali Bozkurt'un kitabındaki bu ve benzeri övüngenliklerle yakıştırmaların, bir zamanlar eğitim emekçilerinin özgürlükçü örgütlerinin üstelik genel başkanlıklarında bulunmuş birine yakışıp yakışmadığının takdirini şimdi burada bu fotoğrafı görenlere bırakıyorum.

ki Türkler barbar Atilla sürüleridir denilmesine karşysak, domuzdan post, gâvurdan dost olmaz denilmesine de karşınız” deniliyor.

* Kuzey Kıbrıs'ta öğretmen yetiştiren tek okul Öğretmen Koleji. İngilizler zamanından kalmış. Liseden sonra dört yıl okunuyormuş burada. Öğretmen açığı olmadığı halde Türkiye'den her okula bir öğretmen gönderiliyormuş. Kıbrıslı öğretmenler bu öğretmenlere genellikle kuşkuyla bakıyorlar.

* Ülkede Anglosakson ve Türkiye hukuk sistemleri egemen deniliyor. Yazılı hukukun uygulanmamasından yakınılıyor.

* Öğretmenler bizde olduğu gibi Devlet Memurları Yasasına tabi değil. Özel bir Öğretmenler Yasası var. Öğretmenlerin tüm özlük hakları bu yasaya göre düzenleniyor. Örneğin Genel Kurul dolayısıyla KTÖS Yönetim Kurulu üyelerinden on kişiye bu yasaya dayanılarak 3'er 4'er gün “sendikali izni” verilmiş.

* Amme Memurları Sendikası, üyeleri için eğitim semineri düzenlemiş. Semineri hem resmi bir binada yapmışlar ve hem de mesai saatlerinde seminere katılan iki yüz üye için izin almışlar.

* Bugünkü yönetime karşı siyasal partilerin ve sendikaların güç birliği yapamamalarından yakınılıyor. Sendikaların bir üst kuruluşta birleşememeleri, en çok yakınılan bir sorun.

* Kuzey Kıbrıslı öğretmenler Güney'deki meslektaşlarına göre dört-beş kat düşük ücretle çalışıyorlarsa da bize göre iyi ücret alıyorlar. Ama yine de insanca yaşamak için her gün biraz daha zorlanıyorlar. Bunun sonucu, evlerde kaçak olarak özel ders veriyorlar. Ancak Hükümet tüm öğretmenleri bu konuda maliyeye beyanda bulunmaya çağırılmış. Özel ders verdiğini beyan eden öğretmenlerden ortalama bir milyon TL. dolayında vergi alınıyormuş. Sanki özel ders vermek yasalara aykırı değilmiş gibi.

-
- * İlkokullarda haftada bir “*kooperatif saati*” varmış. Bu saatte çocuklardan tasarruf için para toplanır, Lefkoşa ve Magosa’da Öğretmenler Kooperatif Bankası’na, diğer yerlerde tarım kredi kooperatiflerine yatırılmış. Her çocuğun kendi hesabına yatırılmış. Dileyen dilediğince çekebilirmiş ama bu paralar genellikle okul bitene değin çekilmezmiş.
 - * Öğretmenler muvazzaf ve geçici öğretmenler olarak ikiye ayrılıyor. Geçici öğretmenler üniversite çıkışlıymışlar.
 - * İlköğretimde müfettişler ilkokul öğretmenlerindenmiş. Ancak muvazzaf öğretmenler değil geçici öğretmenler teftiş ediliyormuş. Ortaöğretimde branş müfettişliği varmış.
 - * Ziyaret ettiğimiz okulda, ilkokullarda bizdeki 1968 Programı’nın uygulandığını söylediler. Hatta Kıbrıs’ta İl Özel İdaresi olmadığı halde bu programla işleniyormuş. Ne var ki kendisini ziyaret ettiğimiz Bakan bize kendilerinin *İlkokul Öğretim Programı* olduğunu ve ilkokullarda 1968 Türkiye programının değil, kendi programlarının uygulandığını söyledi. Ve üstelik bu programdan bize birer tane verdi de.
 - * Bakanlık Tebliğler Dergisi çıkarmıyormuş.
 - * “*Dünyada örneği bulunmayan*” bir Nakil Yönetmeliği varmış. Buna göre bir okulda öğretmen fazlalığı olduğunda ya da öğrenci sayısı azaldığında başka bir okula ancak son gelen öğretmen atanırmış. Bunun dışında hiç kimse hiçbir öğretmeni başka bir okula atayamazmış.
 - * Sınıf mevcudu ortalama 38-40.
 - * Ziyaret ettiğimiz okulun müdürü yirmi dokuz yıllıktı. Eline altı yüz otuz bin TL. geçiyormuş. Okul müdürü bu görevine karşılık öğretmenlerden ayda otuz bin TL. fazla alıyorlarmış.
 - * İlkokullarda din dersi zorunlu. Bakan bunun Türkiye ile diploma

denkliği sağlamak için konulduğunu, gerçekte Kuzey Kıbrıs okullarında dinsel Bağnazlığın yerinin olmadığını söyledi. Ders kitaplarında gerici öğelerin bulunabileceği, ama bunlara karşı tümü de laik düşüncede olan öğretmenlerin bir güvence oluşturduklarını belirtti.

Sonuç olarak Kuzey Kıbrıslı öğretmenlerin ve tüm demokrasi güçlerinin demokratik ve ekonomik olanaklarının bize göre daha ileride olduğu söylenebilir. Ama daha yaşanması bir ülke yaratabilmelerinin, üslerden, askerden arındırılmış, bağımsız, bağlantısız, *federatif bir Kıbrıs Cumhuriyeti* hedefine ulaşabilmelerinin önünde aşılması çok daha zor engeller var. Onlar bu engellerin aşılabilmesi için *“önce kendi iç dinamiklerimizi işletmeli ve yetkinleştirmeliyiz”* diyorlar. Ama bunun yetmeyeceğini, en başta Türkiye'deki demokrasi güçlerinin ve onların öncü kadrolarının da Kıbrıs gerçeğini olanca nesneliği ile ve yeterince görebilmelerinin yaşamsal bir önemi olduğunu ekliyorlar. *Üstelik bunun gerçekleşmesi durumunda Kıbrıs sorununun Türkiye'deki demokratik süreçlerin şovenizm yoluyla kesintiye uğratılmasında bir faktör olarak kullanılamayacağını da vurguluyorlar.*

Türkiye'de demokrasiden, bağımsızlıktan yana kim, hangi kuruluş varsa sürekli bir biçimde haberleşmek, ilişkide bulunmak, dayanışmak istiyorlar.

KTÖS'lü öğretmenlerin ve Kuzey Kıbrıs'taki bütün demokratik kuruluşların dostluğuna layık olabilmek... Zor ama onurlu bir iş.

abece, Haziran 1989.

BASIN AÇIKLAMALARINDAN

Olağan Yargıda Aklanan TÖB-DER'in Yeniden Askeri Yargıtay'da Yargılanması İstenirken...

"12 Eylül askeri mahkemesince 25 Aralık 1981 tarihinde kapatılan, mal varlığına el konulan ve yöneticileri 1-9 yıl arasında hapse mahkûm edilen TÖB-DER, önümüzdeki günlerde yeniden yargı önüne getiriliyor.

Türkiye öğretmen hareketi 12 Eylül 1980'de kesintiye uğratıldığında bu hareketin başında bulunan ve 12 Eylül askersel rejiminin yarattığı nice ıstırapları, benzer durumda olanlarla birlikte en yoğun bir biçimde yaşayan örgüt ustası arkadaşlarımızın bu girişimini destekliyoruz.

Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, yurtdışında buldukları için dosyaları ana TÖB-DER Davası'ndan ayrılan 20 TÖB-DER yöneticisini ve TÖB-DER'in dava konusu yapılan 1976 sonrası dönemini aklayan kararından sonra, aynı dönem için TÖB-DER'i ve yöneticilerini mahkûm eden Ankara 3 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi kararının, daha önce de vurguladığımız gibi, bize göre de ve resmen bir geçerliliği kalmamıştır.

Aslında 12 Eylül askersel rejiminin mahkemeleri, binlerce kuruluş ve kişiyi tıpkı TÖB-DER ve yöneticileri için olduğu gibi tek yanlı yargılamalarla mahkûm etmiştir ve bu nedenle bütün bu mahkûmiyet

kararları olağan sivil mahkemelerde yeniden tartışılmalı ve geçersizlikleri resmen de tescil edilmelidir. Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin TÖB-DER'i ve bir kısım yöneticilerini aklayan söz konusu kararı, TÖB-DER Davası'nda mahkûm edilen öğretmenlerin elinde, bu konuda kazanılmış bir olanaktır. Olağan mahkemelerden birinin ilk kez sağladığı bu olanaklardır ki, askeri mahkemelerin aslında demokrasiyi mahkûm eden yargı kararlarından birinin çürütülmesi girişimi, Türkiye'nin gündemine gelmiş bulunmaktadır.

TÖB-DER Davası'nın yeniden görülmesi istemiyle bir kaç gün içinde Askeri Yargıtay'a başvurulduğunda, ilgili arkadaşlarımız avukatlarıyla birlikte durumu bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklayacaklardır.

Açılacak dava sonucunda TÖB-DER'in yeniden aklanması, aslında demokrasinin zaferi olacaktır; ülkemizin, dünyayı saran değişim sürecinin doğrultusunda bulunduğu, TCK'nun bilinen maddelerinin kaldırılması çabalarında içten ve tutarlı olduğunun bir kanıtı da olacaktır.

Bu nedenle birkaç güne kadar başlayacak olan 3. TÖB-DER Davası, sağ-sol ayrımı olmaksızın tüm demokrasi güçlerince dikkatle izlenecektir.

abece, Mart 1990

Yeniçelttek Kömür İşletmelerinde Meydana Gelen Faciayla İlgili 10.02.1990'da Yapılan Basın Açıklaması

Yeniçelttek Kömür İşletmeleri'nde meydana gelen ve grizu patlaması sonucu 68 işçinin ölümüne yol açan olay, tüm eğitim emekçileri arasında da derin üzüntü yaratmıştır.

Olay günü yapılan ölçümlerde grizu gazı oranının tehlikeli boyutlarda olduğunun saptanmasına karşın işçilere işbaşı yaptırıldığı ve onların

adeta bile bile ölüme gönderildikleri yolundaki haberler, üzüntümüzü bir kat daha artırmıştır.

Merzifon Cumhuriyet Savcılığı'nın gazetelerde yer alan soruları; facianın gerisinde tehlikeyi önceden bildiren mühendis raporlarına, bir facianın sinyallerini veren diğer bütün uyarı ve belirtilere karşın sürdürülen vurdumduymazlıkların, işçilere yönelik baskıların, işten atma tehditlerinin, üretim ve kârı insan sağlığına, can güvenliğine yegleyen uygulamaların bulunduğu izlenimini uyandırmaktadır.

Ölüleri için "devlet töreni"ni reddeden işçi ailelerinin ve işçilerin öfke ve tepkileri de bunun dışında başka bir izlenim olanağı bırakmamaktadır.

Öte yandan donanımsızlığın, bilgisizliğin ve aczin hazin bir örneğini sergileyen kurtarma çalışmaları da son derece dramatiktir.

68 işçimizin göz göre göre ölümüne yol açan, 56 kadının, 250 dolayındaki çocuğun geleceğini karartan bu facianın faillerini protesto ediyor, böylesi faciaların arada bir yenilenmesini kesinlikle önlemek üzere fail arama çalışmalarının asıl, kumanda mevkiinde bulunanlar üzerinde yoğunlaştırılmasını, gerçeğin bir an önce sonuçlandırılarak suçluların teşhirini ve cezalandırılmasını istiyoruz.

abece, Mart 1990

Resmi Gazete'nin 29.1.1990 Günlü Mükerrer Sayısında Yayımlanarak Yürürlüğe Giren Sözleşmeli Personel Kararnamesi Konusunda...

"Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen sözleşmeli personel karararnamesinin yerine getirilen kanun hükmündeki bu Kararname Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının içeriğiyle çoğunca çelişen hükümleri içermektedir. Bu durum, bir telaşın izlenimlerini uyandırmaktadır. Bu

telaş, memurların sendikal haklar savaşımının girişim sürecine yükselmiş olmasından kaynaklanıyor olsa gerektir. Öyle görünüyor ki, memurların sendikal istemlerinin önlenemez yükselişi karşısında yapılmak istenen, onları sendikal haklara büsbütün kapalı bir personel statüsüne cezbederek tuzağa düşürmektir.

Bir başka yönüyle de sendikal işçileri sendikal hakları bulunmayan bir personel statüsüne özendirmek için çalışma yaşamını büsbütün diken-siz gül bahçesine dönüştürmektir.

Bu kararname demokrasinin temel dayanaklarından biri olan sendikal haklara yönelik bir düzenlemedir. Böyle bir düzenlemeye karşı çıkmak yalnız eğitim emekçilerinin, memurların ve onların örgütlerinin değil, başta TÜRK-İŞ olmak üzere tüm işçi sendikalarının da görevidir. Onlar, kuşkusuz ki ILO nezdinde de gerekli girişimlerde bulunarak bu tarihsel görevi yerine getireceklerdir. Demokrasi yelpazesinde yer alan partileri ise, bu kararnameyi yeniden Anayasa Mahkemesi'ne götürmeye çağırıyoruz.”

abece Mart 1990

Türk-İş'e Saldırısı Protesto

20 Şubat Salı günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne yapılan bombalı saldırı şiddetle kınıyoruz.

Bu saldırı gerçekte demokrasiye ve onun ülkemizde bütün kurum ve kurallarıyla gerçekleşmesi savaşımını yürüten tüm kurum ve kuruluşlara yöneliktir. Genel Merkez ve bağlı sendikalarıyla TÜRK-İŞ'in bu kuruluşlar arasında önemli bir yeri vardır. O nedenle bu saldırıya hedef seçilmesi son derece anlamlıdır. Hele bu saldırının güpegündüz kalabalık bir sokakta yapılmış olduğu halde faillerinin ortalıktan kaybolma olanağını bulabilmiş olmaları, son günlerde tanık olduğumuz

olayların benzerlerinin tırmandırılmak istendiğini açık bir biçimde göstermektedir. Bir kez daha apaçık olarak çıkmıştır ki, giderek yükselen demokrasi mücadelesi yok edilmek ve yeni 12 Eylüller kotarılmak istenmektedir.

Bu yeltenişlerin karşısında bütün demokrasi güçlerinin, serinkanlılığı elden bırakmadan demokrasi savaşımına daha bir bilinçlilik, yüreklilik ve kararlılıkla hız vermeleri gerekmektedir ve vereceklerine de kuşku yoktur. Öncelikle yapılacak iş, ilgili ve yetkilileri, bu olayı ve önceki benzer bütün olayların faillerini bulup çıkarmaya çağırarak ve bu konuda kararlı, sürekli bir çabada bulunmaktır.

Sendikal haklar savaşımımıza son Genel Kurul kararlarıyla da omuz veren TÜRK-İŞ topluluğuna geçmiş olsun diyor, saldırının faillerinin yakalandığı haberini sabırsızlıkla beklediğimizi kamuoyuna açıklıyoruz.

ebece, Mart 1990.

Cola Boykotu Üzerine

Bakkal ve esnaf derneklerince başlatılan Kola Boykotu, siyasal yaşamda egemen olan işbirlikçi tekelci sermayeye karşı ekonomide bir protestodur.

Alinteriyle yaşayan diğer bütün insanlarımız gibi aileleriyle birlikte sayıları milyonları bulan eğitim emekçileri için de yaşam, her gün her şeyin fiyatını biraz daha yükselten ve ardı arkası kesilmeyen zam furyası ile tam anlamıyla bir ateşten gömleğe dönüştürülmüştür. Kolalı içeceklerle ilgili boykot, her gün zam üstüne zam yapılan diğer bütün tüketim maddeleri için de yapılmalı ve sonuç alınıncaya değin sürdürülmelidir.

Ekonomik alanda fiyat zammına karşı mücadelenin diğer bir yöntemi, grevli toplu sözleşmeli sendika aracılığıyla mücadeledir. EĞİT-DER'in kuruluşundan bu yana yürüttüğü sendikal haklar mücadelesi, aslında

eğitim emekçilerinin fiyat zammına karşı ücret zammı olanağına sahip olabilmeleri için yürütülen mücadeledir.

Bu mücadelenin başarısı, kuşkusuz ki sürüm yoluyla bakkal ve esnafın da yararına olacaktır.

EĞİT-DER olarak biz, bakkal ve esnaf derneklerinin başlattığı bu eylemi destekliyor, kolalı içecekleri boykot kampanyasına, eğitim işkolunda çalışan milyonlarca tüketicinin ve de oğrenci velilerinin katılmasına çalışılmasını şubelerimizden istiyoruz.

8 Mayıs 1990.

Ankara Valiliğini Protesto(*)

Eğitimciler Derneği Genel merkezinin düzenlediği şube Başkanları ve şubeler sendikal haklar komisyon üyelerinin katılacağı danışma toplantısı Ankara Valiliği'nce yasaklanmıştır.

Ancak toplantı bildirimini Ankara valiliğine 2 Mayıs 1990 günü yapıldığı halde bu yasaklama kararı 10 Mayıs 1990 günü alınmış, yasadaki son sınıra değin geciktirilerek toplantımızdan 24 saat önce Derneğimize tebliğ edilmiştir. Ve böylece yurdun dört bucağından toplantıya katılacak şube temsilcilerinin Ankara'ya boşuna gelmelerini nleme olanağı Derneğimize bırakılmamıştır.

Ankara Valiliği'nin yasaklama gerekçesi, 2911 Sayılı toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nın 17. Maddesi'ne dayandırılmıştır. Yasanın bu maddesinde Valilik ya da kaymakamlıkların "kamu düzenini" ciddi şekilde bozacak olayların çıkması, milli güvenlik gereklerinin ihlali, Cumhuriyetin ana niteliklerini yoketmek amacını güden fiillerin işlenmesinin kuvvetle muhtemel bulunması halinde, "devletin ülkesi ve mil-

* 12 Mayıs 1990 gnl bain açıklaması

letiyile bölünmez bütünlüğünün korunması” amacıyla toplantıları yasaklayabileceklerini öngörmektedir.

Valilik makamı toplantımızın böylesi tehlikeler doğurabileceğini nasıl ve nereden çıkarmıştır.Yoksa kendisine vahiy mi gelmiştir.

EĞİT-DER bugüne değin Ankara'da Sendikal Haklar Kurultayı dahil birçok toplantı düzenlemiştir.Ve bu toplantıların hiçbiri yasaklanmamış ve dava konusu olabilecek hiçbir olaya da sahne olmamıştır.

İlk kez karşılaştığımız bu yasak, son derece anlamlı ve düşündürücüdür.

EĞİT-DER'in sendikal haklar savaşımının sendika girişiyle başlayacak olan hukuksal savaşım sürecine yükselmekte olması, yönetimi böylesine anti-demokratik uygulamalara götürüyor olsa gerektir. Ancak hiçbir telaş ve yasal dayanağı bulunmayan hiçbir uygulama, eğitim emekçilerinin yasal hakkı olan sendika girişimini önlemeye yetmeyecektir.

Ankara Valiliği'nin bu yasaklama kararına karşı EĞİT-DER önümüzdeki günlerde yargı yoluna başvuracaktır. Ayrıca, 80 şubemizden Ankara'ya gelen 150 dolayındaki şube temsilcimizin şahsında uğradığımız maddi ve manevi zararın tazmini için de Ankara Valisinin şahsına karşı bir dava açacaktır.

Bu olay Türkiye'de yetkililerin her seferinde demokrasinin kesintisiz uygulanıyor olduğu yolundaki demeçlerinin herhangi bir inandırıcılığının olmadığını bir kez daha ortaya koymuştur. Demokratik kurum ve kuruluşlar üzerinde sürüp gelen baskı ve yıldırımlar, Türkiye'de demokrasinin, insan hak ve özgürlüklerinin, hukuk ilkelerinin ne derece gasp edildiğinin açık bir göstergesidir.

Yönetimin genelde sendikal ve diğer demokratik kuruluşlara, özelde de sendikal hareket niteliğine dönüşmek üzere olan Türkiye öğretmen

hareketine yönelik bu ve benzeri uygulamaları karşısında tüm demokrasi güçlerinin kendilerinden beklediğimiz duyarlılığı göstereceklerine ve bu çağdışı uygulamalara bir kez daha geçit vermeyecek biçimde tepkilerde bulunacaklarına güveniyoruz.

Yasaklanan toplantımız için Ankara'da bulunan bütün şube başkanlarımız adına bu olayı şiddetle protesto eder, bu baskıların bizi demokratik savaşlarımızdan asla alıkoymayacağını saygıdeğer basınımız aracılığı ile kamuoyuna açıklarız.

abece, Haziran 1990.

ŞUBELERE GENELGELERDEN

ŞUBE BAŞKANLIKLARINA

Son günlerde kimi valilikler ya da Milli eğitim müdürlüklerince okullara ve öğretmenlere gönderilen genelgelere, öğretmenlerin örgütlenme sorunları ve derneklerle olan ilişkileri, yasa dışı istek ve emirleri de içerir bir biçimde ele alınmaktadır.

Örneğin Tire İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nce okul müdürlüklerine gönderilen 11/04/1990 günlü genelgede:

1- "Bakanlığımıza bağlı personelin, dernek, kulüp, cemiyet, lokal, örgüt, dinlenme evi, kurum gibi adlar altında faaliyet gösteren legal veya illegal kuruluşlara üye olunması, girilip çıkılması, oturup oyun oynanması hususlarında 2908 Sayılı Kanunun ilgili hükümlerine ve Bakanlığımız emirlerine uyulup uyulmadığı titizlikle denetlenecektir"

2- "Okullarımıza her ne ad altında olursa olsun dernek propagandası yapacak yayınların sokulmaması, öğretmenlerimizin dernek kitaplıklarından kitap tavsiyesi yoluna başvurmamaları, aksi halde kanunun suç saydığı bir disiplin olayı ile karşı karşıya kalacaklarını bilmeleri"

3- "2908 Sayılı Kanunun 16/2 maddesi gereğince Bakanlığımız personelinin ilgili genelge (Milli Eğitim Bakanlığı'nın 3.4.1984 gün ve 201.34 PLN Ynt, b.84/460/465 sayılı ve 1984/76 No'lu genelgesi) ve ekinde

belirtilen (Kızılay, Hava Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu, Yardım Sevenler, İzmir Özel Eğitim Kurumları, Yeşilay, Okul Koruma Dernekleri v.s.) derneklere üye olabilecekleri” denilmektedir.

Üç maddede ele alınan bu konularla ilgili gerçek durum sırasıyla şöyledir:

1-Dernek üyesi olabilmek için 2908 Sayılı Dernekler Yasası'na uyulması gerektiği doğrudur;

EĞİT-DER'in asli ve fahri üyesi öğretmenler EĞİT-DER'e bu yasa uyarınca üye olmuşlardır. Ancak öğretmenlerin “legal (yasal) derneklere girip çıkmalarını ve bu derneklerin lokallerinde oyun oynamalarını yasaklayan ya da sınırlayan herhangi bir hüküm ne 2908 Sayılı yasada ne de diğer yasalarda vardır. Konuyla ilgili olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın yasal dayanağı bulunmayan bir emir vermesi de söz konusu olamaz.

2- “Okullarımıza her ne ad altında olursa olsun dernek propagandası yapacak yayınların sokulmaması” isteği aslında dernek yayınlarının sokulmaması anlamındadır. Çünkü neyin dernek propagandası sayılıp sayılmayacağını kestirmek çoğu zaman olanaklı değildir ve her yere çekilebilen böyle bir anlatım, istendiği zaman öğretmen aleyhtarı uygulamaların dayanağı yapılabilecektir.

Kaldı ki bu yasak, kendisini makamında ziyaret eden EĞİT-DER yöneticilerine “okullarda öğretmen dernekleri yayınlarının serbestçe okunması, demokrasinin ve demokratik eğitimin gereğidir” diyen Bakan Sayın Akyol'un bu sözleriyle de çelişmektedir.

Öğretmenlerin dernek kitaplıklarından kitap tavsiye etmelerini yasaklamanın da yine belli bir ölçütü yoktur. Tavsiye edilen kitabın dernek kitaplığındaki kitaplardan biri olduğu nasıl bilinebilecektir? Üstelik öğrenciler için yararlı olduğu düşünülecek bir kitap, dernek kitaplığında da varsa tavsiye edilmeyecek midir?

3- Milli Eğitim Bakanlığı'nın söz konusu 1984/76 No'lu genelgesinin C/4 numaralı fıkrasında, öğretmenlerin 2908 Sayılı Dernekler Yasası'nın 39'ncu maddesinde belirtilen amaçları tüzüğüne amaç olarak alan derneklere üye olmalarına izin verildiği açıkça gösterilmektedir. O halde öğretmenlerin üye olabilecekleri dernekler listesine bu durumda olan dernekleri de eklemek gerekmektedir. Örneğin EĞİT-DER'in tüzüğünde yazılı amaçları Dernekler Yasası'nın 39'ncu maddesinden aynen aktarılmıştır. Bu nedenle öğretmenler EĞİT-DER'e asli üye dahi olabilirler ve MEB iç hizmet yönetmeliğine göre üyelik kaydını yaptıkları tarihten itibaren bir hafta içinde en yakın amire bildirimde bulunurlar.

Derneğimiz, resmi makamlarca gönderilen ve yasal hiçbir dayanağı olmayan bu ve benzeri genelgelerin iptali için yargı mercilerine başvuracaktır. Onun için şubelerimiz bu tür resmi yazıların birer örneğini elde ederek Genel Merkezimize göndermelidirler.

Sonuç:

EĞİT-DER sendikaya geçiş örgütü kimliğiyle kuruluşundan bu yana yürüttüğü sendikal haklar mücadelesi sonucunda, artık sendikaya geçiş aşamasına ulaşmıştır. Onun bu aşamadaki destekleme işlevini engellemek amacıyla kimi valiler ya da milli eğitim müdürlükleri, öğretmenleri EĞİT-DER'den uzaklaştırma gayretine girmişlerdir. Öte yandan kuruluş hazırlıkları sahiplerince yürütülmekte olan sendikaya alternatif olmak ve sendika bekleyen, kurulacak olan sendikaya büyük bir coşkuyla katılacakları ya da destek verecekleri bilinen öğretmenleri bu tutumdan caydırmak üzere resmi bir örgütlenme modeline gidileceği yolunda haberler yayma gayretlerine de rastlanmaktadır.

Bu ve benzeri çabalar bundan böyle belki daha da yoğunlaşarak sürdürülecektir.

Hiç kimsenin kuşkusuz olmasın ki asil ve fahri üyelik konusunda Şubeleri ve Genel Merkeziyle EĞİ-DER'de bugüne değin yasalara aykırı herhangi bir işlem yapılmamıştır, yapılması bundan böyle de düşünülemez.

Eğitim işkolunda bir sendika kurmak üzere yola çıkan meslektaşlarımız da çalışmalarını baştan beri yasalara uygun bir biçimde yürütmektedirler ve yasalara uygun bir başvuru için hazırlanmaktadır. Kendilerine büyük bir güvenle destek olduğumuz ve olacağımız sendikacı arkadaşlarımız, yalnız öğretmen örgütçülüğünün geçmişinde değil, diğer devlet personelinin örgütlü mücadele tarihinde de bir benzeri bulunmayan bu tarihsel görevi tam bir yetkinlikle başaracaklardır.

Sendikacı arkadaşlarımıza ve yasal olanaklarımızla onlara destek için canını dişine takan tüm şube yönetimlerimize en içten başarı dileklerimizle...

3 Mayıs 1990

Memurların ve Özellikle Öğretmenlerin Sendikalaşması Konusunda EĞİT-DER'in İnceleme ve Önerileri

Eğit-Der sadece adı üzerinde Eğitimciler Derneği olduğu için değil, Tüzüğüne göre üyelerinin “mesleki ihtiyaçlarını”, yeni eğitimle ilgili gereksinimlerini de karşılamak amacıyla olduğundan, hem de asıl bunun için eğitimin teorik ve pratik bütün sorunlarıyla ilgilenmektedir. Ve demokratik öğretmen hareketinin etkin katılımı olmadıkça bu sorunların üstesinden gelinemeyeceğini öteden beri söylemektedir. Ancak bu hareketin, grevli, toplu sözleşmeli sendika düzeyinde olması gerektiğini de vurgulamaktadır. Giderek, çalışan bütün öğretmenlerin grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının kazanılması yolunda çabalarda bulunmayı, üyelerinin mesleki bir gereksinimi olarak görmektedir. Bunun içindir ki, devlet memurlarının, özellikle öğretmenlerin sendikalaşması konusunda yasal olanakları araştırmak, çözüm önerileri hazırlamak üzere, bir süre önce, aralarında TÜRK-İŞ'in Sayın Genel Sekreterinin de bulunduğu bir uzmanlar grubu oluşturmuştur. Yönetim Kurulumuz, görevini tamamlayan bu grubun hazırladığı rapordan yararlanarak aşağıda sunulan çalışmayı yapmıştır. Şimdi de, üyelerimizden ve konuyla ilgili herkesten, bu çalışmada yer alan önerilerden hangilerinin tercihe değer olduğuna karar vermelerini, bu kararı Genel Merkeze

iletmelerini istemekte; grevli, toplu sözleşmeli bir öğretmen sendikasının gerçekleşmesi yolundaki çabalarını, bu karar ve eğilimler doğrultusunda, somut girişimler düzeyine yükseltmeyi amaçlamakta, yakında nöbeti devrettiğinde, gelecek yönetime aktarmak istemektedir.

Bugün Türkiye'de Öğretmenler ve Tümüyle Memurlar Sendika Kurabilir mi?

Bilindiği gibi bir süredir memurların ve bu arada öğretmenlerin, varolan koşullarda sendika kurabilecekleri savlanmakta, bu sav, iç hukukumuz ve uluslararası sözleşmeler açısından, kamuoyunda yoğun bir biçimde tartışılmaktadır.

I. Mevcut Durum, İç Hukukumuzda Özetle Şöyledir:

A- Anayasada:

1961 Anayasası'nda bütün çalışanlara sendika kurma hakkı tanınmıştı. Anayasa "çalışanlar" sözcünü kullandığı için, bu kesime de sendika kurma olanağı sağlanmıştı. 1971 değişikliğinde Anayasadaki "çalışanlar" sözcüğü çıkarılmış, yerine "işçiler" sözcüğü konulmuştu (madde 46), Ayrıca memurların sendikalara giremeyecekleri açıkça belirtilerek (madde 119), o tarihte faaliyette bulunan sendikaların faaliyetlerine son verilmişti (Geçici Madde 16). Böylelikle, memurlara sendika hakkını düzenleyen 624 sayılı yasa da yürürlükten kalkmıştı.

1982 Anayasası, eski Anayasamızdaki 1971 değişikliğine paralel bir hüküm getirmiştir. Bu, 51. maddesindeki, "işçiler ve işverenler... sendikalar... kurma hakkına sahiptirler" şeklindeki hükmüdür. Bilindiği gibi kimi bilim adamlarına göre, İLO'nun 87 nolu sözleşmesinde sendika özgürlüğü "işçilere" tanınmakla memurlar dahil tüm çalışanların bu sözleşme anlamında sendika özgürlüğünün kapsamı içinde oldukları, çağdaş, demokratik anlayışın bir gereği olarak kabul edilmektedir.

Dolayısıyla 51. maddenin ancak dar bir yorumundan, sadece işçiler ve işverenlerin sendika kurabilecekleri gibi bir sonuç çıkarılabilir. Kaldı ki Anayasa'da, 1961 Anayasasında var olan (1971 değişikliğiyle konulan/madde 119) "memurlar sendikalara üye olamazlar" şeklindeki açıkça yasaklayıcı bir hüküm de bulunmamaktadır.

Sendika kurma hakkı, uluslararası hukukta, temel hak ve hürriyetler ve kişi hakları içinde sayılmaktadır. Anayasa'nın 12. maddesinde herkesin dokunulmaz ve vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlerinin bulunduğu belirtilmektedir. 17. madde ise, "herkes yaşama, maddi manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir" denilmektedir. Sendika hakkı konusunda memurlar için elbette ki "anayasal tanıma rejimi" yoktur ve Anayasa'nın bu maddeleri de bu gerçeği değiştirmemektedir. Ne var ki, "kamu görevlileri, işveren olan devlete karşı söz konusu haklarını sendika güvencesi olmaksızın nasıl savunabileceklerdir?" sorusunu sormaya da hakkımız vardır.

Sonuç olarak, yürürlükteki Anayasa'da eski Anayasa'dan farklı olarak, memurların sendikalara giremeyeceklerine ilişkin herhangi bir yasaklı hüküm bulunmamaktadır. Ancak, memurlara sendika kurma hakkının açıkça tanındığı da söylenemez. Bu hakkın varlığı Anayasa'da yer alan temel hak ve hürriyetler gibi genel hükümlerin doğal sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Kaldı ki temel bir hakkın Anayasa'da zikredilmemiş olması, o hakkın yok olduğunu göstermez, yalnızca anayasal güvenceden yoksun olduğunu gösterir.

B. Yasalarda:

I- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu:

Tüm memurların görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen bu Yasa'da, sendika hakkına ilişkin açık bir yasak bulunmamaktadır.

Yasa'nın genel anlayışı, devletin, tek taraflı olarak, memurların özlük haklarıyla çalışma koşullarını düzenleme hakkına sahip olduğu ilkesine uygundur. Ve genel mantığı, bu hak ve koşulların karşılıklı görüşmelerle, dahası, devletle toplupazarlık yapılarak belirlenmesi yerine, devletin tek yanlı tercihleri ve kararlarıyla düzenlenmesi yönündedir.

Memurlar, devletin, daha doğrusu idarenin bu tek yanlı uygulamalarına karşı ancak yargı yoluna başvurabilmektedirler.

Yasanın konumuzla ilgili maddelerini aynen aktaralım:

Madde 21 (Değişik: 12.5.1982-2670/9md.)- Devlet memurları, kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma hakkına sahiptirler.

Müracaat ve şikayetler söz veya yazı ile en yakın amirden başlayarak silsile yoluyla şikayet edilen amirler atlanarak yapılır.

Müracaat ve şikayetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir. Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Başbakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir ("usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak" fiilinin yaptırımı uyarma cezasıdır / m.125-d).

Madde 26 (Değişik: 12.5.1982-2670/10. md.)- Bu kanunun 21. maddesi ile hükme bağlanan hakkın kullanılmasında birden fazla devlet memurunun toplu olarak söz ve yazı ile müracaatları ve şikayetleri yasaktır.

Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilmeleri veya görevlerine gelmemeleri veya görevlerine gelip de devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır.

Madde 27 Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır.

Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler.

Madde 125 (Değişik: 12.5.1982-2670/31 md.) - Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır;

.....

c. Aylıktan kesme: Memurun, brüt aylığından 1/30-1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

h) Toplu müracaat veya şikayet etmek,

e. Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a. İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımında bulunmak,

Görülüyor ki bu Yasa, sendika kurma yasağı getirmemekle birlikte, sendika hakkı ile birlikte bulunması gereken grev hakkını yasaklamaktadır.

2. 1702 ve 4357 Sayılı Yasalar:

Öğretmenleri ilgilendiren, ilki 1930'da öteki de 1943'de çıkarılmış bulunan bu yasalara, belki o tarihlerde gündemde sendikal mücadele

olmadığından, sendika hakkının kullanımını baltalayan hükümler konulmamıştır. (Çünkü 1938 tarihli Cemiyetler Kanunu, sınıf temeline dayalı dernek kurma yasağı koymuştu). Ancak her iki yasada, görevine mazeretsiz olarak bir hafta devam etmeyen öğretmenlerin istifa etmiş sayılacakları hükmü yer almaktadır.

3. Türk Ceza Yasası:

Bu yasada memurların sendika kurmaları ve kurulan sendikalara üye olmaları, herhangi bir ceza yaptırımına bağlanmış değildir. Kaldı ki bu Yasa, memur sendikalarının bulunduğu dönemde de yürürlükte idi ve bu sendikalar, bu Yasaya dayanılarak herhangi bir kovuşturmayla uğramamışlardı. Tabii bunların grevsiz, toplu sözleşmesiz sendikalar olduğu da unutulmamalı.

Ancak, memurların sendika kurma, sendikalara üye olma haklarına dokunmayan bu yasa'nın konumuzla ilgili 236. maddesi (değişik: 7.1.1981-2370/2 md) şöyledir:

“Memurlardan veya işçi niteliği taşımayan kamu hizmeti görevlilerinden üç veya daha fazla kimse aldıkları karar gereğince kanun hükümlerine aykırı olarak, memuriyetlerini terk eder veya vazifelerine gelmezlerse veya vazifelerine gelip de görevlerini geçici de olsa kısmen veya tamamen yapmazlar, yahut yavaşlatırlarsa her biri hakkında dört aydan bir yıla kadar hapis ve iki bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte muvakkaten veya müebbeden memuriyetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.

Bu maddedeki eylemler dernek veya meslek kuruluşları yöneticilerinin bu yönde aldıkları karar veya yayımladıkları bildirimler üzerine vuku bulmuşsa bu kararı alan veya bildiri yayımlayanlara bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin liradan on bin liraya ağır para cezası verilir. Fail memur ise müebbeden memuriyetten mahrumiyet cezasına da hükmolunur.”

Memur sendikalarının bulunduğu dönemde TÖS tarafından düzenlenen 1969 Genel Uyarı Boykotu, daha sonra, memur sendikalarının bulunmadığı döneme rastlayan 24 Aralık Maraş katliamını protesto boykotu eylemlerinde öğretmenler, bu Yasa maddesiyle cezalandırılmışlardır.

4. Çalışma Yaşamına İlişkin Yasalar:

Bu yasalar genellikle işçiyi bir hizmet sözleşmesine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişi olarak tanımlamıştır. İş Yasası, bu tanım gereği, işçilerin işverenlerle olan ilişkilerini bireysel düzeyde düzenlemiştir. Dolayısıyla da memurların sendika hakkı ile ilgili bir kurala yer vermemiştir.

Ancak, 12 Eylül 1980'den sonra yürürlüğe konan Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, kimi maddelerinde, konumuzla ilgili düzenlemelere yer vermiştir. Bu Yasa'nın 30. maddesi, eğitim ve öğretim kurumları ile çocuk bakımevlerinde grev yapılamayacağını hükme bağlamıştır.

Sendikalar Kanunu'nun sendika üyeliğini düzenleyen bölümünde yer alan 21. maddesi ile, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası'na bağlı okullarda (dersaneler ve özel okullarda) öğretmenlik yapanların sendika üyesi olamayacakları ve sendika kuramayacakları belirtilmiştir. Böylece SSK'na bağlı olarak hizmet üreten özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin bile sendika üyesi olmamasını hükme bağlamış bulunan bu yasa, memurlara ve dolayısıyla öğretmenlere sendika hakkı tanımama yolundaki tutum ve anlayışın mantıklı bir delili olarak gösterilmeye elverişlidir.

II. Uluslararası Sözleşmelerde:

A. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde:

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Konseyine üye devletlerce

1950'de Roma'da imzalanmış, 1953'de yürürlüğe girmiştir. Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi olarak bu sözleşmeyi 1954 yılında 6366 sayılı yasa ile onaylamıştır.

Sözleşmenin II. maddesi ile “herkese çıkarlarını savunmak için başkalarıyla sendika kurma, sendikalara üye olma özgürlüğü” tanınmış, ancak silahlı kuvvetler ve polis mensupları ile sadece üst düzey görevlileri kapsayan “devlet yönetimi üyeleri” için “haklı” kısıtlamalar konulmasına olanak verilmiştir.

Görülüyor ki Türkiye bu sözleşmeyi onaylamakla, sendika kurma, sendikalara üye olma hakkını, üst düzeydekiler ile silahlı kuvvetler ve polis dışında tüm devlet memurlarına tanımayı yükümlenmiş bulunmaktadır.

Öte yandan, yine bu sözleşmenin öngörüsü (madde 19) ile bu sözleşmede yer alan hak ve özgürlükleri güvence altına almak üzere Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa İnsan Hakları Divanı kurulmuştur. Ve bu durum, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinden ve ILO sözleşmelerinden daha ileri bir konum kazandırmıştır.

Sözleşmede yer alan hak ve özgürlüklerin güvencesi şöyledir: Bireyler, iç hukuk yollarını tüketmiş olmaları koşuluyla, sözleşmede yer alan hak ve özgürlükleri çiğneyen devleti, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na bireysel başvuru yoluyla şikayet edebilirler. Komisyon davalı devleti, gerektiğinde bir yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Divanına götürebilir ve Divan, yargılama sonucunda gerekli görürse davalı devleti Avrupa Konseyi üyeliğinden çıkarabilir.

Türkiye, bireysel başvuru hakkını çok gecikerek de olsa tanımıştır. O nedenle, örneğin bir memur sendikası kurma girişimi hükümet tarafından engellenmiş olsa, bu girişimi yapan kişilerden biri, iç hukuk-

ta var olan başvuru ya da itiraz/şikayet yollarının tükenmesinden sonra, devlet ya da hükümet aleyhine, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na bireysel başvuruda bulunabilir.

B. Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ-ILO)

Sözleşmelerinde:

1. (87) Sayılı Sözleşme:

Silahlı Kuvvetler ve polis örgütü için her üye ülkenin istisna getirebilme hakkı saklı kalmak üzere, “hiçbir ayırım gözetilmeksizin, mensup oldukları çalışma kategorilerine bakılmaksızın, önceden izin almaksızın, çalışanların sendika kurma hakkına sahip olduklarını” hükme bağlamıştır.

Türkiye, 1948 tarihli bu sözleşmeyi kabulü sırasında desteklediği halde 40 yıldır hâlâ onaylamamıştır. Nedeni, kamu görevlilerine sendika hakkı vermekten kaçınılmasıdır.

2. (98) Sayılı Sözleşme:

1949 tarihli bu sözleşme, memurların İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nce güvence altına alınmış bulunan “sendika hakkı”nı, hem işverene karşı korumakta ve hem de toplupazarlık hakkı ile donatarak “toplusözleşmeli sendika hakkı” düzeyine yükseltmiş bulunmaktadır.

Türkiye, bu sözleşmeyi 1951 yılında 5834 sayılı yasa ile onaylamıştır.

3. (151) Sayılı Sözleşme:

1978 tarihli bu Sözleşme, kamu kesimi çalışanlarına sendika ve toplu sözleşme hakkı tanımış, bu mümkün olamıyorsa, bununla eşdeğerde demokratik katılım mekanizmalarının işletilmesini öngörmüştür.

Bu sözleşme'yi Türkiye'de imzalamıştır.

C. UNESCO ve ILO'nun tavsiye Kararı'nda:

5 Ekim 1966 tarihli bu Tavsiye Kararı, Birleşmiş Milletler'e üye devletler temsilcilerinin Paris'teki UNESCO-ILO ortak toplantısında alınmıştır.

Öğretmenlerin statüsü ile ilgili tavsiyeleri içermektedir.

Üye devlet olarak Türkiye'yi de bağlayan bu karara göre, öğretmenlerin örgütlenme hakkı esastır. Maaşları ve çalışma koşulları öğretmen örgütleriyle öğretmenleri çalıştıranlar arasında serbest görüşmeler yoluyla tesbit edilir.

Karar ayrıca örgütlenme hakkı ile ilgili 87, serbest toplupazarlık hakkı ile ilgili 98 No'lu ILO sözleşmelerine yollama yapmakta ve bunların hepsinin öğretmenler için de uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır.

Sonuç:

Yürürlükteki ulusal mevzuata ve usulüne göre yürürlüğe koyduğumuz sözleşmelere göre, memurların sendika kurmalarına ilişkin düzenleme özetle şöyledir:

Anayasada memurlara sendika hakkını yasaklayan herhangi bir hüküm yoktur. Üstelik Anayasa, Danışma Meclisi'nce kabul edilen metninde böyle bir yasak varken, referanduma, Güvenlik konseyi tarafından bu yasak çıkarılarak sunulmuştur. Bu bir rastlantı ya da unutkanlık olarak yorumlanamaz. Güvenlik Konseyi'nce memurlara açıkça sendika hakkı öngörülmediyse bile, şu ya da bu nedenlerle sendika yasağı da getirilmemiştir. Yine 1982 Anayasası'nda "işçiler sendika kurma hakkına sahiptirler" denilmesi, bu hakkın sadece hizmet akdiyle ücret karşılığı çalışanları kapsadığı anlamına gelmeyebilir. Çünkü kimi bilim adamlarına göre "işçiler" kavramı (worker, travailleur) hem Uluslararası Çalışma Örgütü'nce ve hem de uygulamada, bütün dünyada memurları da kapsayacak biçimde kullanılmaktadır.

Memurlara sendika yasağı Anayasada olmadığı gibi, yasalarımızda da bulunmamaktadır.

Kaldı ki onaylayarak taraf olduğumuz kimi uluslararası sözleşmelere göre de devletin, bir memur sendikası girişimini geri döndürmesi, girişimcileri cezalandırması olanaklı değildir. Çünkü bu sözleşmeler, hakkın devlet tarafından çiğnenmesine karşı denetim mekanizmaları öngörmüştür.

Bu sözleşmelerden en önde geleni İnsan hakları Avrupa Sözleşmesi'dir. Bir yasa ile onaylanmış bulunan bu Sözleşme'ye göre, ülkemizde "herkes" in sendika kurma, sendikalara üye olma özgürlüğü vardır. Ancak bu özgürlüğün, "silahlı kuvvetler, polis ya da devlet yönetimindeki görevliler tarafından kullanılmasına haklı (meşru) kısıtlamalar" getirilebilecektir.

Buradaki "devlet yönetimindeki görevliler" deyiminden "devlet memurlarının tümü" anlaşılmalıdır. Çünkü bu konudaki tartışmalar Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ)'nün ya da ILO'nun denetim organlarıncı yapılan ve UÇÖ tarafından onaylanan yorumla birlikte yıllardır gündemden kalkmıştır. Bu yorumda "devlet yönetimde görev alanlar" deyiminin, tüm devlet memurlarını kapsamadığı, ancak "kamu görevinin organları sıfatıyla" bu organlar adına hareket eden, "devlet yetkisini kullanan yüksek düzeydeki kamu görevlileri" ile sınırlı olduğu vurgulanmaktadır. Kaldı ki UNESCO-ILO Paris ortak toplantısında öğretmenlerin de UÇÖ'nün toplu sözleşmeli sendika hakkını içeren 98 sayılı Sözleşmesi'nden yararlandırılmalarının tavsiye edilmiş olması, sendika kurma, sendika üyesi olma haklarına "haklı" kısıtlamalar getirilebilecek kiler arasında yalnızca yüksek düzeydeki kamu görevlilerinin bulunacağını göstermektedir.

Bu durumda, sadece İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne dayanarak da, memurların sendika kurması ve sendikalara üye olması olanaklıdır.

Kurdurmasalar bile Türkiye'nin onayladığı diğer bütün uluslararası sözleşmeler gibi, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi de 1982 Anayasası'nın 90. maddesine göre “yasa hükmündedir”, iç hukukun bir parçasıdır; hatta Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne dava da edilemez. Bu hakkın çiğnenmesi (memurlara sendika yolunun açılmaması) durumunda ülke içinde yargı yoluna başvurulabilme, bundan bir sonuç alınamazsa Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na, hakkı çiğneyen devleti ya da kamu yetkililerini şikayet edebilme olanağı vardır. Bazı hukukçulara göre onaylanarak iç hukukun bir parçası haline gelen uluslar arası sözleşmeler (yani İnsan hakları Avrupa Sözleşmesi ile 98 sayılı ILO Sözleşmesi) Anayasa'ya aykırı bir hüküm taşısa bile uygulanmaktan alıkonulamaz.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nce memurlara tanınan sendika hakkını “toplusözleşmeli sendika hakkı” düzeyine yükselten 98 sayılı UÇÖ Sözleşmesi de, Anayasamıza göre onayladığımız için Türkiye'yi bağlamakta ve memurların örgütlenme hakkını “işveren devlet”in sendika özgürlüğünü zedeleyen ayırım gözetici davranışlarına karşı güvence altına almaktadır.

Yine UÇÖ'nün kamu kesimi çalışanlarına sendika ve toplusözleşme hakkı tanıyan, bu olanaklı değilse bile, yerini tutacak bir mekanizma öneren 151 sayılı Sözleşmesi, Türkiye de imzaladığından, bu konuda ayrı bir hukuksal dayanak teşkil etmektedir.

Yönetim Kurulumuz, günümüz Türkiye'sinde memur ya da öğretmen sendikası kurulabileceğini savlayan bu yaklaşımı irdemiş ve şu sonuca varmıştır:

1982 Anayasası'nda memur sendikalarını yasaklayan hiçbir kesin hüküm yoktur. Hatta sendika kurma hakkı 1982 Anayasası'nda bile, uluslararası hukukta olduğu gibi, temel hak ve özgürlükler çerçevesinde, dolaylı bir biçimde de olsa öngörülmüştür.

Ancak yukarıda ayrıntılı bir biçimde incelendiği üzere yürürlükteki mevzuatımızda yer alan grev yasağı gibi bazı hükümler gerek Anayasa hükümleriyle, gerekse taraf olduğumuz bazı uluslararası antlaşma ve sözleşmelerde öngörülen ilkelerle açıkça çelişmektedir. Bu hakkın kullanılmasını düzenleyecek memur sendikaları yasasına uluslararası sözleşmeler ve ilkeler doğrultusunda bir madde eklenerek bu çelişki giderilebilir.

EĞİT-DER olarak günümüzdeki temel görevimiz bu gibi kısıtlayıcı ve onayladığımız uluslararası sözleşmelere aykırı düşen, ülkemizin uluslararası taahhütleriyle bağdaşmayan kuralların kaldırılmasına çaba göstermektir.

Uluslararası sözleşmeler açısından yapılabilecek girişimlerden biri, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin sağladığı olanağı kullanmaktır. Yukarıda da değinildiği gibi bu Sözleşme gereğince kurulmuş ve biri başvuru, öteki de yargı mercii olan iki organ vardır. Bireyler ya da devletler, yine Sözleşme gereğince, Sözleşme hükümlerini çiğneyen devleti, bu organlardan ilkinde, yani Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na şikayet edebilmekte, Komisyon davalı devleti gerektiğinde yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Divanı'na verebilmektedir.

Türkiye bireysel başvuru hakkını kabul ettiğine göre, öğretmen ya da memur sendikası girişiminde bulunanlar hiçbir yasal dayanağı olmadığı halde örneğin herhangi bir cezaya çarptırıldıklarında "ulusal düzeyde etkili tüm başvuru yollarının tüketilmesinden sonra" Avrupa İnsan hakları Komisyonu'na bireysel olarak başvurulabilecektir. Komisyon ve divan başvuruyu haklı bulduğunda girişimci memurların haklarının iadesi yolu açılmış olacaktır.

Ancak, tahmin edilebileceği gibi bu yol. "ince, uzun bir yol"dur.

Var olan denetim yollarının yeterince etkili olmaması durumu, onaylanmamış uluslararası sözleşmelere aykırılık hallerinde daha bir geçer-

lidir. Nitekim UNESCO ve ILO'nun öğretmenler için toplupazarlık öngören Tavsiye Kararı'nın Türkiye'de ihlali durumunda da (üye devlet olduğu için bu karar Türkiye'yi de bağladığı halde) yapılabilecek bir şey yoktur.

Bütün bu irdellemelerden sonra öğretmen ya da memur sendikası yolunda düşünülebilecek girişim ve çabaları esas itibariyle kamuoyu oluşturulması noktasında toplayabiliriz.

Bunun yanı sıra, emeklilik hakkını kazanmış bulunan öğretmen arkadaşlarımızdan yedi kişinin sendika kurma başvurusunda bulunmaları da belki düşünülebilir. Ancak bu düşüncenin gerçekleşmesinden önce işin yasal yönü yeniden ve daha ayrıntılı bir biçimde incelenip değerlendirilmeli, bunun sonucunda girişimin yasal açıdan en küçük bir sakıncası olmadığı kanısına varılmış olsa bile yine de girişimci öğretmenlerin uğrayabilecekleri kayıpların telafisi için gereken önlemler alınmış olmalıdır.

Belki bir de emekli öğretmenler sendikası girişiminde bulunulabilir. Bilindiği gibi Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerinde emekli öğretmen ve memur sendikaları vardır. Yukarıda belirtilen onaylanmış iki uluslararası sözleşmeye de dayanılarak belki bizde de herhangi bir yasal düzenlemeye gidilmeden emekli öğretmen ya da emekli memur sendikası kurulabilir ve bu da öğretmenlere, memurlara sendika hakkı savaşımının başarısına olumlu katkılar getirebilir.

Eğit-DER, yukarıda da belirtildiği gibi, sendikalaşma konusundaki çabalarını asıl, kamuoyu oluşturma noktasında yoğunlaştırmalıdır. Ancak bu arada çalışan ve emekliye ayrılmış bulunan öğretmenlerin söz konusu girişimleri için de, kendisini bağlayan yasalarla ve tüzüğü ile çelişkiye düşmeksizin yardımcı olmaya çalışmalıdır.

Kamuoyu oluşturma önkoşulu, EĞİT-DER'i çalışan yüzbinlerce öğretmenin örgütlenme özlemlerini dışa vurabilmesinin ve kamuoyuna

mal edebilmesinin yetkin bir aracı durumuna getirmektir. İçinde bulunduğumuz koşullarda bu yolda atılabilecek ilk adım, çalışan öğretmenlerimizin EĞİT-DER'e fahri üyeliklerinin kitleler halinde ve hızla gerçekleştirilmesi fahri dernek üyeliği düzeyinde de olsa, örgütlü güç oluşturmalarıdır. EĞİT-DER'in fahri üye sayısı belli bir yoğunluğa ulaştığında MEGSB çalışan öğretmenlere EĞİT-DER'e üyelik yolunu açmak zorunda kalacak, o zaman da asli üyelik aşamasına geçilecektir. Bu aşamada EĞİT-DER çalışan öğretmenlerin elinde onların dernek düzeyinde bile olsa doğrudan örgütlü gücü olarak, grevli toplusözleşmeli sendika mücadelesini daha ileri boyutlarda sürdürebilecektir.

Açıktır ki, çalışan öğretmenlere grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı mücadelesi, EĞİT-DER'in gündeminin en başında bugün de vardır ve her zaman olacaktır. O nedenle ve daha başka nedenlerin de araya girmesiyle, öğretmen sendikası hedefine belki çalışan öğretmenlere EĞİT-DER'e üyelik yolunun açılmasından önce de varılabilecektir. Ama bunun da yolu, böyle bir perspektifte bulunmamızdan geçmektedir.

EĞİT-DER'e fahri ve asli üyelik küçümsenir, bu yolda gereken ciddi çalışmalar hafife alınırsa, öğretmenlerin grevli toplusözleşmeli sendika hakkının kazanılması savaşımı EĞİT-DER'in en çok birkaç bin üyeden oluşabilecek gücüne kalacak ya da bireysel çabalara, öğretmenler dışından gelebilecek girişimlere bırakılmış olacaktır. Ve tabii bu takdirde, eğer Türkiye'deki genel siyasal ve toplumsal dengelerde olumlu değişimler olmazsa, öğretmen sendikası, daha çok yıllar, bir düş olmaktan öteye gidemeyecektir. En iyimser bir olasılıkla da güdük bir öğretmen sendikası olanağı verilebilecektir.

Bir an için birkaç bin üyeli bir EĞİT-DER'in çalışan öğretmenlerin fahri ve asli üyeliğe geçişlerini gerçekleştirme çabalarını bırakarak ya da gevşeterek, en iyi bir üslupla ve en etkili biçimde grevli toplusözleşmeli öğretmen sendikası savaşımına kendisini adanmasını bir çözüm olarak

düşünsek bile, üye sayısı anlamında maddi gücü olmayan bir EĞİT-DER'i kim ciddiye alacaktır.

O halde, grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının kazanılması yolunun büyük bir olasılıkla EĞİT-DER'e fahri ve asli üyelikten geçtiğine çalışan bütün öğretmenlerin inandırılması için ciddi bir çalışma gerekmektedir.

Bu rapor tamamlandığında elimize geçen iki belge çalışan öğretmenlerin EĞİT-DER'e ye olmaları olanağını içermektedir. Bunlardan biri Danıştay Birinci dairesi'nin 1984/28 - 24 sayılı kararıdır. Danıştay bu kararında, Dernekler Yasası'nda dernek üyesi olma izninin öğretmenlere Milli Eğitim bakanlığı'nca verileceğinin öngörüldüğü, oysa Gençlik ve Spor Bakanlığı ile birleştirilmesinden bu yana Milli Eğitim bakanlığı diye bir bakanlığın bulunmadığı belirtilmektedir.

İkinci belge ise, eski Bakan Vehbi Dinçerler imzasıyla yine 1984 yılında yayımlanan Tebliğ'dir. Bu Tebliğin 4. bendinde, Dernekler Kanunu'nun 39. maddesinde belirtilen amaçları tüzüğüne almış bulunan derneklere öğretmenlerin ve Bakanlık çalışanlarının tümünün üye olmalarına izin verildiği duyurulmaktadır.

Hukuk Büro'muz her iki belgenin, çalışan öğretmenlere EĞİT-DER'e üyelik yolunu açtığı görüşündedir. Yönetim Kurulu'muz bu görüşten hareketle çalışan öğretmenlerden isteyenlerin EĞİT-DER'e üyelik başvurularını işleme koyacağını duyurmuş bulunmaktadır.*

* Bu çalışmanın yayımlandığı günkü gazeteler, Gençlik ve Spor işlerinin MEGSB'ndan alınarak Başbakanlık bünyesine dahil edildiğini, MEGSB'nin eskiden olduğu gibi yine MEB'a dönüştürüldüğünü, bu yeni düzenlemenin yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanı'nın onayının beklendiğini yazdılar.

Söz konusu iki belgenin bu gelişmenin ışığı altında bir kez daha incelenmesi, EĞİT-DER'e üyelik konusunda buna göre yeniden bir karara varılması gerekmektedir.

KAMUOYU OLUŞTURMA ÇALIŞMALARI

Öğretmen ya da memur sendikaları için yapılacak kamuoyu çalışmalarından bazıları Şunlar olabilir:

1. Öğretmen kamuoyu oluşturulmalıdır

EĞİT-DER Türkiye çapında örgütlenmeli ve organlaŐmalıdır. Şubeleri ve diğer bütün organlarıyla grevli, topluözleŐmeli sendika hakkı için savaşım temeline oturtulmalıdır.

EĞİT-DER'in çalışmaları çalışan öğretmenlere sendika hakkını amaçlayan toplantılar, yayınlar ve daha başka girişim ve etkinlikler üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. Öğretmenlere yönelik olarak daha Şimdi- den sendikacılık eğitimi seminerleri yapılmalıdır. Bütün bu çalışmalarda başka ülkelerin öğretmen sendikacılarından ve uzmanlardan yararlanılmalıdır.

2. Memur Kamuoyu Oluşturulmalıdır

Var olan memur dernekleri, odaları vb. kuruluşlar ile eski memur örgütüleriyle diyalog, iŐbirliĐi ve dayanışma içinde olunmalı, grevli, topluözleŐmeli memur sendikası hedefine yönelik olarak, yasal açıdan sakıncalı olmayan çalışma biçimleri yaratılarak birlikte ya da paralel etkinliklerde bulunmanın ortamı hazırlanmalıdır.

Memurların sendikalaşması konusunda Ankara'da bir kurultay düzenlenmelidir.

3. Sendikal Alanda Kamuoyu Oluşturulmalıdır

Başta TÜRK-İŞ olmak üzere ve TÜRK-İŞ'in desteğini geriletebilecek iliŐkilere girmeksizin, TÜRK-İŞ'e bağlı olan-olmayan işçi sendikalarıyla bu konuda sürekli iletişim ve ilişki içinde olunmalı, onların yardım ve desteği, yine yasalar çerçevesinde sağlanmalıdır.

4. Genel kamuoyu Oluşturulmalıdır

Basınla olan ilişkiler sıklaştırılmalı, özellikle öğretmen ya da memur sendikası üzerinde yoğunlaştırılmalıdır. Bunun için, EĞİT-DER'in bu konudaki etkinliklerinin basında yer almasına özel bir özen gösterilmelidir. Ayrıca çeşitli gazetelerde belirli köşe yazarlarının ya da belirli sendikacı, bilim ve düşün adamlarının, politikacıların, öğretmen ve memur sendikasını savunan yazılar yazmaları, bu yazılarını basında yayımlamaları yolunda girişimlerde bulunulmalıdır.

Öte yandan bu konuda ayrımsız bütün siyasal partilerle, yasal çerçevede kalınarak ilişki kurulmalı, özellikle de, iktidara geldiklerinde grevli toplu sözleşmeli memur sendikalarına yol vereceklerini vadeden partilerle yine yasalar çerçevesinde iletişim ve dayanışma içinde olunmalıdır. Partilerin, özellikle parti liderliği ya da en azından yönetimi düzeyinde bu konuya ciddi biçimde ve kamuoyu önünde sık sık eğilmeleri sağlanmalıdır.

Çok daha önemlisi, grevli toplu sözleşmeli memur sendikalarının içeriğinin belirlenmesinde, memur sendikalarının biçimlenmeleri, grev ve toplupazarlık koşullarının detaylandırılmasında öncelik ve insiyatif EĞİT-DER'de ve onunla bu konuda ortak çabalarda bulunan memur kuruluşlarında olmalı, öğretmen ve memur örgütlerinin bilgisi ve rızası olmadan kotarılacak Memur Sendikaları Yasası'na boyun eğilmemelidir.

Görünen odur ki, yasa hazırlıkları gündeme geldiğinde önümüze iki seçenek çıkacaktır. Bunlardan biri, memur sendikaları yoluna gitmeksiz, memurları da işçi kapsamına almak ve işçi memur ayırımına son vermektir. Bu takdirde Memur Sendikaları yasası çıkarmaya gerek olmayacak, sadece memurları işçi kapsamına alan bir yasa tasarısı yeterli olacaktır.

Öbür seçenek, memurların yine memur statüsünde bırakılmaları ve Memur Sendikaları Yasa Tasarısı'nın hazırlanmasıdır.

Bize göre de ideal olan birinci seçenek ise de, içinde bulunduğumuz koşullarda olabilirlik açısından ikinci seçeneği yeğlemenin daha gerçekçi bir tutum olacağı anlaşılmaktadır.

Onun içindir ki, EĞİT-DER ikinci seçeneğin gerektirdiği memur sendikaları, grev ve toplu iş sözleşmesi yasaları tasarısına esas olmak üzere şimdiden ayrıntılı çalışmalar yapılması gerektiğine inanmaktadır ve bu çalışmalarda yararlanılması dileğiyle hazırladığı bazı temel ilkeleri yine bir taslak olmak ve üzerinde tartışılmak üzere ilişkide kamuoyunun bilgisine sunmaktadır.

Dileğimiz gelecek yönetim döneminde bu ön çalışmanın da ışığında biri Memur Sendikaları Yasa Tasarısı, öbürü de Memur Sendikaları Toplu İş Sözleşmesi ve Grev Yasa Tasarısı olmak üzere en kısa zamanda ve olabilirlik ilkesi temelinde bir tasarı çalışması yapılmasıdır. Bu tasarılar, başta grevli toplu sözleşmeli memur sendikaları vaadinde bulunanlar olmak üzere bütün partilere, milletvekillerine sunulmalıdır. Tasarıların yasalaşması amacıyla çok yönlü girişim ve çabalarda bulunulmalı, ilgili herkesle, her kuruluşla diyalog yolu izlenmelidir.

5. Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Kamuoyu Oluşturulmalıdır

Avrupa Topluluğu (AT) üyesi olmak, Türkiye burjuvazisinin ve çeşitli partilerin idealidir. Bu durum, Topluluk ülkeleri yönetimleri ve kamuoylarının Türkiye ile ilgili tutum ve tepkilerinin Türkiye'de bir ölçüde bile olsa dikkate alınmasına yol açıyor; ayrıca Türkiye'li göçmen işçilerin ve siyasal mültecilerin de bir köprü oluşturmaları sonucunda AT ülkeleriyle Türkiye arasında bir etkileşim süreci işliyor. İşte bu nedendir ki, konumuzla ilgili olarak AT ülkelerinde kamuoyu oluşturmak ve

bu yoldan ülke yönetimlerinin oradan da Türkiye'yi etkilemek özel bir önem taşıyor.

EĞİT-DER, yine yasalar çerçevesinde, çok yönlü girişim ve çalışmalarda bulunarak bu olanağı değerlendirmelidir. Özellikle AT ülkeleri öğretmen ve işçi sendikalarıyla ve Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu (PSİ) ile yasalar çerçevesinde iletişim içinde olmalıdır. Sendikalaşma ile ilgili çalışmalara Avrupalı öğretmen sendikalarının katılmalarına imkan vermelidir.

Kamuoyu oluşturma çalışmalarında özellikle Türkiye'nin altına imza koyduğu ve hatta Yasama organınca onayladığı sözleşmelerde memurlara, öğretmenlere sendika ve toplu sözleşme hakkı öngörülmekte olduğu, bu sözleşmelerin Anayasa gereğince yasa hükümünde ya da iç hukukumuzun bir parçası olduğu vurgulanmalı, Anayasa'da öğretmen ya da memur sendikasının kurulmasına engel herhangi bir hüküm bulunmadığı anlatılmalıdır.

Son olarak bir kez daha belirtelim ki, EĞİT-DER, henüz çalışan öğretmenlerin sahipliğinde bir dernek değildir. Ancak EĞİT-DER'in üyeleri onlarla aynı meslektendirler. O nedenle eğitimin bütün öğeleri ve süreçleriyle iyileştirilmesi, onlar için de mesleki bir ihtiyaçtır. Hatta eğitimin iyileştirilmesinde öğretmenin yaşam ve çalışma koşullarının da rol oynadığının bilincinde olarak EĞİT-DER bu koşulların da iyileştirilmesini üyelerinin mesleki ihtiyacı saymaktadır. Giderek, üyelerinin bu mesleki ihtiyaçlarının giderilmesinde grevli, toplu sözleşmeli öğretmen sendikasının temel bir rol oynayacağı görüşündedir. Özelde öğretmenlere, genelde de memurlara sendika hakkının tanınması savaşımına işte bunun içindir ki omuz vermektedir. Demokratik öğretmen hareketimizin mirasını simgelediğini her vesile ile vurgulayan EĞİT-DER bu kez de devlet memurlarımızın örgütlenmeleri, hak ve çıkarlarını

örgütlü güçleriyle savunmaları konusunda demokratik bir öğretmen hareketinin tarihsel bir misyonu olduğunun bilinciyle de bu savaşı sürdürmektedir.

Bir de şunu eklemeliyiz ki, Yönetim kurulumuzun görev süresi 4 Şubat 1989 günü yapılacak Genel Kurul toplantımızda, yani çok yakında son bulacaktır. O nedenle konumuzla ilgili olarak yapılması düşünülen işler, gelecek yönetime sunulmak üzere, dilek ve temenni biçiminde ifade edilmiştir.

Yönetim Kurulumuz, Kurul üyesi Feyzullah Ertuğrul'un adımıza başkanlığını yaptığı girişte sözü geçen Uzmanlar Kurulu'nu oluşturan EĞİT-DER Hukuk Bürosu Sekreteri Sayın Hasan ÜREL'e, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Sayın Mustafa BAŞOĞLU'na, YOL-İŞ Sendikası danışman ve uzmanlarından Sayın Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI'ya ve Sayın Yıldırım KOÇ'a, Sayıştay Denetçileri Derneği eski Başkanı Sayın Musa ÖZDEMİR'e, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Mesut GÜLMEZ'e ve öğretmen arkadaşlarımızdan Sayın Bekir YAVAŞ'a, bu çalışmada yararlanan raporu hazırlamada gösterdikleri özverili ve üstün çabalarından dolayı teşekkür etmektedir.

27.1.1989

EĞİT-DER YÖNETİM KURULU

abece, Haziran 1990, Sayı 51.

TARTIŞILMAK ÜZERE EĞİTİMCİLER SENDİKASI TÜZÜK TASLAĞI

Madde 1. Sendikanın Adı, Merkezi ve Adresi

Sendikanın adı: Eğitimciler Sendikası'dır.

Sendikanın kısaltılmış adı EĞİT - SEN'dir

Sendikanın merkezi Ankara'dır. Sendika merkezinin ilden ile nakline Sendika Genel Kurulu yetkilidir.

Sendikanın Adresi Ankara'dır. Adres değişikliğine Sendika Yönetim Kurulu yetkilidir.

Madde 2. Sendikanın Amaçları

Sendika, çalışma yaşamında üyelerinin ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini koruyup geliştirmeyi amaçlar.

EĞİT-SEN bu amaca ulaşmak için üyelerine hakça bir ücret ve insanca bir yaşam sağlamaya çalışır, Üyelerinin ulusal gelirden adil bir pay almaları için her düzeyde uğraş verir. Üyelerinin iş güvencelerinin artırılması, sosyal güvenliklerinin geliştirilmesi için çaba gösterir.

EĞİT-SEN, üyelerinin ruh ve beden sağlığını koruyup geliştirmelerini, geleceğe güvenle bakmalarını sağlamaya çalışır.

EĞİT-SEN demokratik, laik, barışçı, hukukun üstünlüğüne, bilim ve teknolojiye dayalı, insanın bütün fizyolojik ve psikolojik potansiyelleri ve yetileriyle geliştirilip yetkinleştirilmesini, yalnız üretim için değil toplumsal açıdan da yararlı bir eğitim anlayışının yaygınlaşmasını amaç edinir. Eğitimin içeriğinin ve yönetiminin bu ilkeler doğrultusunda oluşmasının uğraşını verir. Eğitimin parasız olmasını ve eğitimde fırsat eşitliğini savunur.

EĞİT-SEN, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep farkı gözetmeksizin bütün üyelerinin birliğini amaçları doğrultusunda sağlamaya çalışır.

EĞİT-SEN, eğitim faaliyetlerinin planlamadan uygulamaya kadar her aşamasında, eğitim emekçilerinin etkin demokratik katılımının sağlanmasının ülkemiz ve halkımız yararına olduğuna inanır. Öğrenci ve velilerin bu doğrultudaki çabalarını özendirir ve destekler.

Eğitimciler Sendikası, Anayasamızın 90. maddesi uyarınca kanun hükmündeki İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin II. maddesinden kaynaklanan haklarını kullanarak, ekmek-barış-özgürlük, sosyal adalet doğrultusunda eğitim emekçilerinin hak ve çıkarlarını korur ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ndeki ilgili hükümlerin hayata geçirilmesi için uğraş verir.

EĞİT-SEN eğitim emekçilerinin; sendikalı olmasının en temel bir insan hakkının kullanılması anlamına geldiği bilincile etkinliklerde bulunur.

Madde 3. Sendikanın Faaliyet Alanı

EĞİT-SEN Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında okul statüsündeki, eğitim kurumu niteliğindeki bütün birimlerde ve üniversite ve yüksek okullarda faaliyet gösterir.

Madde 4. Sendikanın Yetki ve Faaliyetleri

-
- a) Eğitimciler Sendikası, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yetkilerini kullanarak, üyelerinin ekonomik, toplumsal, hukuksal, kültürel hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için gereken girişimlerde bulunur.
- b) Bu amaçla toplu iş sözleşmesi akdeder.
- c) Toplu iş uyuşmazlıklarında ilgili makamlara, iş mahkemelerine ve diğer yargı organlarına başvurur, mütaala verir, talepte bulunur.
- d) Çalışma yaşamında mevzuattan, toplu iş sözleşmesinden, örf ve adetten doğan konularda üyeleri ve mirasçıları adına dava açar, açılan davaları onlar adına takip eder, taraf olur.
- e) Uluslararası sendikal örgütlere, üyelerinin hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla üye olur, delege, temsilci ve gözlemci gönderir.
- f) Faaliyette bulunduğu alanda, amaçları doğrultusunda çalışanların örgütlenmesine çalışır.
- g) Amaçları doğrultusunda üyelerinin bilinç ve birliğini artırmak, kamuoyunu aydınlatmak maksadıyla kurs, konferans, panel vb. düzenler, sağlık ve spor tesisleri, kütüphane, basım işleri için gerekli tesisleri kurar, üyelerinin boş zamanlarını iyi geçirmesi için olanaklar sağlar.
- h) Aynı zamanda birer tüketici olan üyelerinin çıkarlarını korumak amacıyla tüketim kooperatifleri kurmalarına yardımcı olur, teşvik eder. Benzer biçimlerde diğer alanlarda da kooperatifleşmelerine yardımcı olur ve katkıda bulunur.
- i) Üyelerinin mesleki bilgi ve görgülerini artırmak için çalışmalarda bulunur.

Sendika bütün bu faaliyetlerinde üyelerini yararlandırmak bakımından ayırimsız, eşit davranmak zorundadır.

SENDİKA ÜYELİĞİ

Madde 5. Üyeliğin Kazanılması

Sendikanın faaliyet alanındaki işyerlerinde çalışan öğretmenler, büro elemanları, hizmetliler, teknik elemanlar ve diğer eğitim emekçileri Eğitimciler Sendikası'na üye olabilirler. Sendikaya üye olmak isteyen eğitim emekçisinin üyelik formunu doldurup imzalaması ve başvurunun yönetim kurulunca kabulü ile üyelik kazanılır.

Madde 6. Üyelik Ödentisi

Üyelik ödentisi, üyenin net aylığının yüzde..... dir.

Madde 7. Üyelikten Ayrılma

Her üye, önceden bildirimde bulunmak kaydıyla, sendika üyeliğinden ayrılabilir.

Madde 8. Üyeliğin Askıya Alınması

Askere alınan üyenin üyeliği bu görevi sona erinceye kadar askıya alınır.

Madde 9. Üyelikten Çıkarılma

Sendikanın amacına veya genel kurul kararlarıyla belirlenmiş ilkelerine aykırı davranışta bulunan üyeler yönetim kurulu kararıyla disiplin kuruluna verilir ve disiplin kurulunun vereceği üyelikten çıkarma kararı genel kurulca onaylanarak kesinlik kazanır. Hakkında disiplin kurulunca üyelikten çıkarma kararı verilen üyenin üyeliği, hakkındaki kararın genel kurulca onaylanıp kesinleşmesine kadar askıya alınır.

Madde 10. Üyeliğin Düşmesi

Sendika üyeliği aşağıdaki durumlarda sona erer:

a) Sendika üyesinin, sendikanın faaliyet alanı dışında kalan bir işyerinde çalışmaya başlaması durumunda,

b) Sendika üyesinin ölümü halinde

SENDİKA ORGANLARI VE GÖREVLERİ

Madde 11. Sendikanın Organları

a) Genel Kurul.

b) Yönetim Kurulu.

c) Denetleme Kurulu.

d) Disiplin Kurulu.

Madde 12. Genel Kurul

Sendika genel kurulu, sendikanın en yüksek ve en yetkili organıdır. Genel Kurul tüm üyelerin katılımıyla ve salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını salt çoğunlukla alır. Sendika genel kurulu, normal olarak iki yılda bir Sendika Genel Merkezinin bulunduğu ilde toplanır, Olağan Genel Kurula çağrı Sendika Yönetim Kurulu'na yapılır.

Madde 13. Olağanüstü Genel Kurul

Üyelerinin beşte birinin imzalı çağrısı üzerine genel kurul olağanüstü olarak toplanır.

Madde 14. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri

a) Sendika organlarını seçer,

b) Tüzük değişikliği yapar,

c) Yönetim ve denetleme ve disiplin kurulu kararlarını görüşür ve gerekli durumlarda kesin sonuca bağlar

d) Yönetim ve denetleme kurullarını ibra eder,

-
- e) Yönetim kurulunca hazırlanan bütçeyi görüşür ve aynen veya değiştirerek kabul eder,
- f) Sendikanın amaçları doğrultusunda gerekli gördüğü kararları alır,
- g) İl ve ilçelerde şube açmaya ve şubeleri birleştirmeye karar verir, gerekli gördüğü durumlarda bu yetkisini yönetim kuruluna devredebilir. Böyle bir durumda, şubelerin kuruluş ve çalışma esasları ile genel kurulda temsil şeklini belirler.
- h) Şube kapatma yetkisi genel kurula aittir.
- i) Ülke içindeki veya dışındaki üst kuruluşlara üyeliğe karar verir, gerekli gördüğü durumlarda bu yetkisini yönetim kuruluna devredebilir.
- j) Sendikanın feshine ve bu durumda sendika mal varlığının nereye devredileceğine karar verir

Madde 15. Sendika Yönetim Kurulu

Sendika Yönetim Kurulu, genel kurula katılma hakkı olan üyeler arasında gizli oyla seçilen yedi üyeden oluşur. Yönetim kurulu ilk toplantısında kendi aralarında iş bölümü yapar ve genel başkan, genel sekreter, genel mali sekreter, genel örgütlenme sekreteri, genel eğitim sekreteri ve 1.2. genel başkan yardımcılarını belirler. Genel Başkanın sendika merkezinde bulunmaması durumunda 1. o da yoksa 2. Genel Başkan Yardımcısı sendikayı birinci derecede temsil eder.

Yönetim kurulu için ayrıca yedi yedek üye seçilir.

Madde 16. Yönetim Kurulunun Toplantı ve Çalışması

Yönetim kurulu en geç ayda bir toplanır. Toplantı nisabı 5 kişidir. Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla alınır.

Yönetim Kurulu, genel sekreterin düzenlediği gündemdeki maddeleri ve lüzumlu gördüğü konuları inceleyerek karara bağlar.

Madde 17. Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Yönetim Kurulu, sendikanın genel kurulundan sonra gelen en yetkili karar ve yürütme organıdır. Sendikayı temsil görev ve yetkisi, yönetim kurulu adına genel başkan tarafından kullanılır. Yönetim kurulu, tüzük hükümleri ve genel kurulda alınan kararlar doğrultusunda sendika faaliyetlerini yürütür.

Madde 18. Sendika Denetleme Kurulu

Denetleme kurulu, genel kurul tarafından genel kurula katılma hakkı olan üyeler arasından gizli oyla seçilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Seçimi takiben toplanarak, arasında iş bölümü yapar.

Madde 19. Denetleme Kurulunun Görev ve Yetkileri

Yönetim kurulunun faaliyetlerinin genel kurul kararlarına uygun olarak yapılıp yapılmadığını ve harcamaların bütçe esaslarına uygun olup olmadığını denetler.

Madde 20. Sendika Disiplin Kurulu

Sendika disiplin kurulu, genel kurul tarafından genel kurula katılma hakkı olan üyeler arasından gizli oyla seçilen üç asıl üç yedek üyeden oluşur.

Madde 21. Disiplin Kurulunun Görev ve Yetkileri

Disiplin kurulu, yönetim kurulu tarafından hakkında disiplin cezası istenen üye hakkında gerekli soruşturmayı yapıp, karar verir. İlgili kişinin yazılı savunması istenmeden soruşturma sonuçlandırılmaz.

SENDİKANIN GELİR VE GİDERLERİ

Madde 22. Sendikanın Gelirleri

Sendikanın gelirleri şunlardır:

- a) Üyelik ödentileri.
- b) Bağış ve yardımlar.
- c) Yayın gelirleri.
- d) Sosyal faaliyetlerden elde edilen gelirler.

Madde 23. Sendikanın Giderleri

Sendikanın giderleri şunlardır:

- a) Üst kuruluşlara ödenen üyelik ödentileri.
- b) Taşınmaz satın alımları veya kiralama giderleri.
- c) Basın-Yayın ve eğitim giderleri.
- d) Personel ve yönetici aylıkları , yollukları ve diğer giderleri.
- e) Tüzük hükümlerine uygun diğer harcamalar.

Sendikanın yapacağı harcamalarda yönetim kurulu yetkilidir. Yönetim Kurulu gerekli gördüğü durumlarda kendi içinden iki kişiyi bu konuda görevlendirebilir.

SENDİKA DEFTERLERİ

Madde 24. Sendikanın Defterleri

Sendika aşağıdaki defterleri tutar:

- a) Yönetim Kurulu karar defteri.

-
- b) Üye kayıt defteri.
 - c) Disiplin kurulu karar defteri.
 - d) Gelir-Gider defteri.

TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ

Madde 25. Tüzük Değişikliği

Sendika tüzüğü, genel kurula katılanların üçte iki çoğunluğuyla değiştirilir. Sendikanın feshinde de aynı çoğunluk aranır.

KURUCULARI

GEÇİCİ YÖNETİM KURULU

Not: İlgilenen tüm arkadaşlarımızın taslak tüzük hakkındaki görüşlerini yazılı olarak dergimize bildirmeleri rica olunur.

abece, Şubat 1990, Sayı 47.

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ

1926 yılında Muğla'nın Yatağan ilçesine bağlı Nebiköy'de doğdu. Köy Enstitüsü'nü bitirdikten sonra (1945) Yatağan'ın Gevenes, Milas'ın Bahçe-Yeni köylerinde, Aydın'ın Germencik ilçesinde yıllarca ilkokul öğretmenliği yaptı. Daha sonra Yozgat'ta, Ankara'da ilköğretim müfettişliklerinde bulundu. Örgütçülük yaşamı, köy enstitüsü çıkışlıların bölge derneklerinden ilki olan Ege Bölgesi Köy Öğretmenleri Derneği'nin kurulmasıyla (1949) başladı. Bir Dönem Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu (TÖDMF) Genel Yönetimi'nde bulundu. Kurucuları arasında bulunduğu Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS)'nda Genel Sekreterlik, daha sonra da bir ara Genel Başkanlık görevlerinde bulundu. TÖS Genel Başkanlığı'na seçilişinin hemen ardından (10 gün sonra) ilköğretim müfettişliğine de son verilerek Ankara'dan Elazığ'ın Baskil ilçesine bağlı Karagedik Köyü'ne sürgüne gönderildi. (18.02.1967) Ankara'ya yeniden atanma isteğinin MEB'nce reddinden sonra meslekten istifa etmek zorunda kaldı. Bir süre işsizlikten sonra Hacettepe Üniversitesi'nde Prof. Dr. Nusret Fişek yönetimindeki Nüfus Etütleri Enstitüsü'nde Halk Eğitim Uzmanı ve Editör olarak çalıştı. 1969 milletvekili seçiminde Muğla'dan TİP adayı oldu. 15 Ocak 1991'de kurucuları arasında yer aldığı Sosyalist Birlik Partisi (SBP)'nin Genel Yönetim Kurulu'nda bulundu. 8 Haziran 1994'te Birleşik Sosyalist Partisi (BSP) kurucuları arasında yer aldı. Siyasal yaşamını daha sonra onun da kurucuları arasında bulunduğu Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)'nde sürdürdü.

Emeklilikten sonra Türk-İş'e bağlı KOOP-İş Sendikası'nda Yayın Yönetmeni olarak çalışırken TÖB-DER'in Demokratik Eğitim Kurultayı'na sunduğu "Eğitim Hakkı Ve Bu Hakkın Türkiye'de Kullanım Boyutları" başlıklı bildirisinde *Komünizm propagandası yaptığı* savıyla *Şubat 1981'de tutuklandı ve TÖB-DER davası kapsamında yargılandı.*

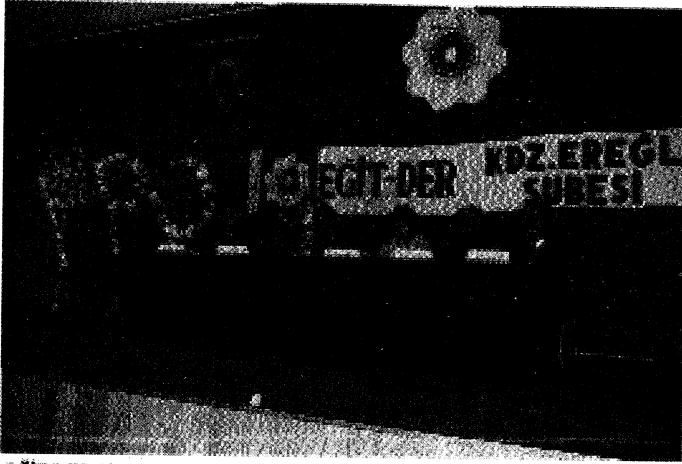
Daha sonra Mülkiyeliler Birliği'nde çalışırken EĞİT-DER kurucuları arasında yer aldı. Kendisini asıl, eğitim ve tüm kamu emekçilerinin sendikal haklarının kazanımı işleviyle sınırlayan EĞİT-DER'in kuruluş dönemi yönetiminde bulundu; izleyen dönemde Genel Başkanlığını yaptı. Öğretmenlik yaptığı yıllarda yerel gazetelerde yazılarını yayımlayan yazar, bir ara Aydın'da birkaç arkadaşıyla birlikte Meslek ve Sanat Dergisi ÖZLEM'i çıkardılar. İzmir'de yayımlanan Sabah Postası gazetesinde, Akşam, Yenigün, Cumhuriyet, Güneş, Milliyet, Ulus, Birgün, Evrensel gazetelerinde; Gayret, İmece, Birlik, Köy ve Eğitim, ANT, Forum, Mülkiyeliler Birliği Dergisi, abece, Eğitim Dünyası, Eğitim ve Yaşam, KOOP-İş, Yeniden İmece, Evrensel Kültür, Kıyı, Damar, alışma Ortamı dergilerinde yazıları yayımlandı.

İki kızı,  torunu olan Ertuğrul'un Yerli Eğitim Yayınları'nca yayımlanmış zml ğretim Sorunları, İlköğretimde Planlama ve Uygulama adlarında iki ğretmen kitabıyla Bilgi Yayınları arasında bulunan Köy ocuklarından Anılar ve Rüzgar Salıncağı adlarında iki ocuk kitabı; Güldikeni Yayınlarından, zgrleşme Yolunda Unutulmuş Bir Uğrak: Hasan li Yücel - Kenan ner Davası ile Köy Enstitüleri Sistemi ve Düşündürdükleri adlarında kitapları da var.

FOTOĞRAFLAR

EGİT-DER'in Köy Enstitüleri Panelinden bir görünüm (Talip Apaydın, Haluk Gerger, Mehmet Dönen, M. Ali Akın ile.)

EGİT-DER Karadeniz Ereğli Şubesi'ndeki bir panelden görünüm. (Muzaffer Erdost, Vecihi Timuroğlu, ..., ..., Binali Seferoğlu ile.)

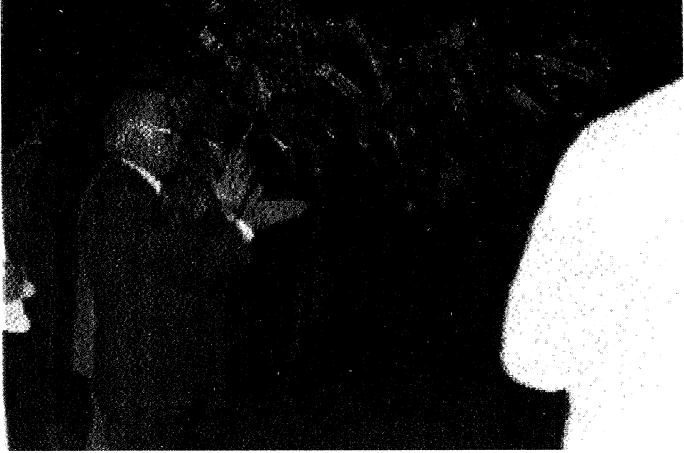
Kuzey Kıbrısta KTÖS'üleriyle yemekte. (KTÖS Yönetiminden Ahmet Derya, Ali Bozkurt ve Eşi, KTÖS Yönetiminden öteki arkadaşlarla.)

Hollanda Genel Öğretmenler Sendikası (ABOP) Genel Başkanı Ella Wogelaar ile.

SENDİKAL HAKLAR KURULTAYI'NDAN GÖRÜNÜMLER

(22-23-24 Eylül 1989 Ulus/ANKARA)

Kurultaydan bir görünüm.

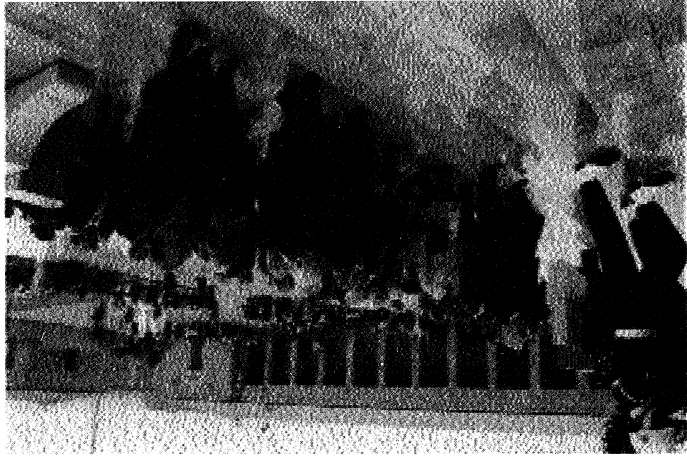

Bazı Avrupa Sendikaları temsilcileri ile.

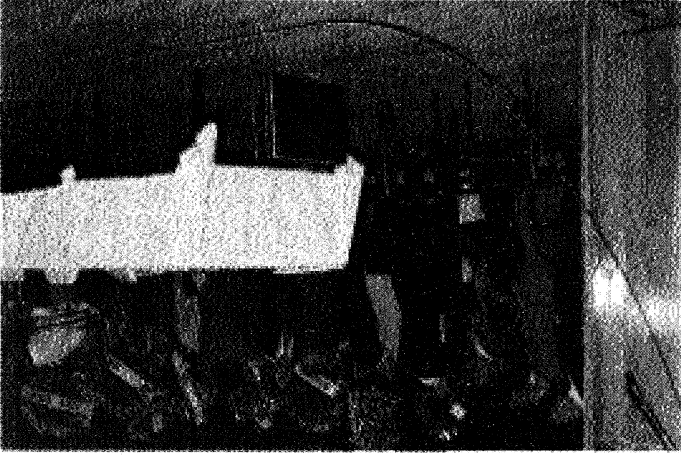
Prof. Sadun Aren, Jülide Gülizar yöneümündeki forumdan önce tebliğini sunarken, konuşurken.

Kurultay adına Antikabir ziyaretinde.

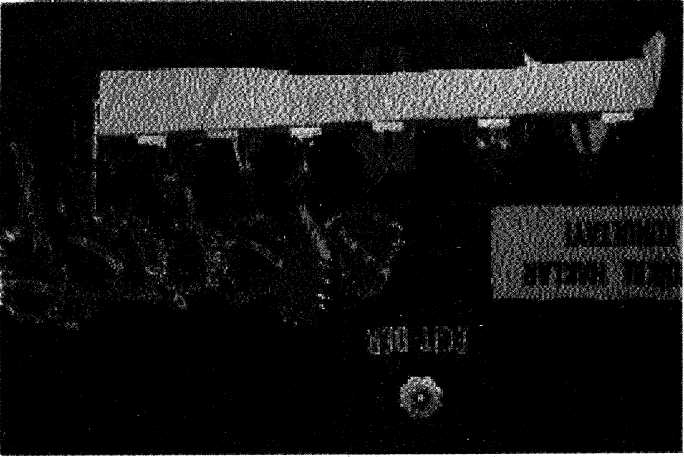
Ağlısta Kurultay'ı selamlamak üzere sahnedeki bir görünüm.

Yabancı delegelerin konuşmalarından bir görünüm.

Açık oturumlardan bir.

EĞİT-DER üyelerinden oluşan geniş katılımlı bir forumdan.

